

गाँउपालिका पार्श्वचित्र

तयार गर्ने:

नौकुण्ड गाँउपालिका,
गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालय,
रसुवा
असार, २०७६

परामर्शदाता

स्मार्ट टेक. नेपाल प्रा.लि.
काठमाडौं, २९ मैतीदेवी

विषय सूची

पृष्ठभूमी	10
अध्ययनको उद्देश्य	10
अध्ययनको महत्व	10
अध्ययनको औचित्य	11
अध्ययनका सीमाहरु	12
खण्ड १	13
संक्षिप्त परिचय	13
१.१ गाउँपालिकाको परिचय	13
नौकुण्ड गाउँपालिका	13
१.२ नामाकरण:	14
१.३ अवस्थिति:(सीमाना)	14
१.४ क्षेत्र	14
१.५ प्रमुख साँस्कृतिक चाडपर्व एवं मेलाहरु	14
१.६ रहनसहन र भेषभुषा	14
१.८ आर्थिक आधार	15
खण्ड २	16
२.१ जनसंख्याको वितरण अवस्था	16
२.२ उमेर अनुसारको जनसंख्या वितरण	16
२.३ जनसंख्याको वितरण अवस्था	18
वडा अनुसार घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण	18
२.४ नौकुण्ड गाउँपालिकाको मतदान केन्द्र तथा मतदाता संख्या	19
२.५ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण	20
२.६ धर्मको आधारमा जनसंख्याको विवरण	21
२.७ जातियताको आधारमा जनसंख्याको विवरण	22
२.८ लिङ्गको आधारमा घरमुलीको विवरण	22
२.९ वैवाहिक स्थिती	23

२.१०.१ अपांगताका आधारमा जनसंख्या _____	24
२.११ नौकुण्ड गाँउपालिकाको शैक्षिक अवस्था _____	25
२.११.१ नौकुण्ड गाँउपालिकाको शैक्षिक अवस्था _____	26
खण्ड ३ _____	30
३.१ रोजगार सम्बन्धी विवरण _____	30
३.२ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण _____	31
३.३ बसोवासको विवरण _____	31
खण्ड ४ _____	32
४.१ स्वास्थ्य अवस्था _____	32
४.२ चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी विवरण _____	33
४.३ खोप तथा पोषण सम्बन्धी जानकारी _____	34
४.४ स्वास्थ्यकर्मी दरबन्दी सम्बन्धी विवरण _____	35
४.५ बालबालिकामा पोषण सम्बन्धी अवस्था _____	37
४.६ पाँच वर्ष मुनीका बालबालिकामा जन्मदरता सम्बन्धी अवस्था _____	37
४.७ बालबालिकाको खोप सम्बन्धी अवस्था _____	38
४.८ गर्भवती महिलाको स्वास्थ्य जाँच सम्बन्धी अवस्था _____	38
४.९ गर्भवती महिलाको पोषण सम्बन्धी अवस्था _____	39
४.१० गर्भवती महिलाको टिटानस विरुद्धको खोप सम्बन्धी अवस्था _____	39
खण्ड ५ _____	40
५.१ खानापकाउने प्रमुख ईन्धन श्रोत _____	40
५.२ फोहोरमैला ब्याबस्थापन _____	41
५.३ पानीको श्रोतहरू _____	42
५.४ बत्तीको मुख्य श्रोत _____	42
५.५ शौचालयको किसिम _____	43
५.६ घरको प्रकार _____	44
५.७ नक्सा पास भएको तथा नभएको घरहरू _____	45
५.८ बैङ्क खाता विवरण _____	46

५.९ भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण _____	46
५.१० सीप र तालिम _____	47
५.११ मृत्युहुनेहरुको कारण सम्बन्धी विवरण _____	48
५.१२ सडक संग जोडिएका घरहरुको संख्या _____	48
५.१३ सिंचाईको प्रकार _____	49
५.१४ विमा गरेका घरधुरी सम्बन्धि विवरण _____	50
५.१५ आफ्नो उत्पादनले बर्षमा खान पुग्ने घर धुरीको विवरण _____	50
५.१६ सामाजिक सुरक्षा भत्ता _____	51
५.१७ जग्गाको स्वामित्वको आधारमा घर धुरी विवरण _____	52
५.१८ छानाको किसिमको आधारमा घरधुरी _____	52
खण्ड ६ _____	532
कृषि तथा पशुसम्बन्धी विवरण _____	562
अनुसूचीहरु _____	60
अनुसूची १ _____	60
संस्थागत विवरण _____	60
गैरसरकारी संस्थाको विवरण _____	62
नौकुण्ड गाँउपालिकाको बैङ्क तथा वित्तिय संस्थाहरुको विवरण _____	63
हुलाक _____	63
पार्कको विवरण _____	67
पिकनिक स्पटको विवरण _____	68
अनुसूची ४ परियोजना _____	69
सिचाइ परियोजनाको विवरण _____	69
खेल मैदान _____	70
हाट बजार _____	71
अनुसूची ७ संचार _____	71
चर्च _____	73
अनुसूची ९ व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी _____	73

मुख्य व्यवसायको विवरण _____	73
मुख्य आयातको विवरण _____	73
अनुसूची १० सामाजिक सुरक्षा भत्ता _____	74

मन्तव्य

नेपाल सरकारको मिति २०७३।११।२७ मा स्थानीय तहको घोषणा भएपछि २०७४।१।३१ मा सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात २०७४।२।८ गते पद बहाली भइ तत्पश्चात भएको स्थानीय तहको गठन पछि यस रसुवा जिल्लामा रहेका विभिन्न स्थानीय तहहरु मध्येनौकुण्ड गाउँपालिका पनि एक हो । यस गाउँपालिकाले आ. व. २०७४र ०७५ को प्रथम गाउँसभाले बजेट, नीति तथा कार्यक्रम स्विकृत गरी विभिन्न क्षेत्रगत उद्देश्य र लक्ष्य लिई कार्यक्रम सार्वजनिक गरी कार्यान्वयन गर्यो । सोही गतिविधिलाई समेटी आफ्नो गाउँपालिकाको क्षेत्रगत उपलब्धि र प्रगति जनसमुदाय समक्ष सुसुचित र सार्वजनिक गराउने उद्देश्यले यो वार्षिक पुस्तक प्रकाशन गर्न लागेका छौं । जुन प्रकाशनले यस गाउँपालिकाको आ. व. २०७४र०७५ मा गरेको कार्य प्रगति र बजेट सहितको विवरण गाउँपालिकाले सार्वजनिक गरी आम जनता माझ सामाजिक जवाफदेहिता सुशासन र उत्तरदायी नेतृत्वको रूपमा यस गाउँपालिकाको संस्थागत विकास गरी आम समुदायमा गाउँपालिकाले चालेको क्षेत्रगत विकासका कदम पूर्वाधारजन्य कार्य,अन्य गतिविधि र जानकारीदिन साथै जनताबाट उठ्ने सकरात्मक सुझाव र मार्गदर्शनलाई आगामी दिनमा उचित उपयोग र प्रयोग गर्नेमा विश्वास दिलाउन चाहन्छु । संघीयताको प्रथम अभ्यास भएको त्यसमा पनि स्थानीय तहको शिशु अवस्था, भौतिक पूर्वाधार जनशक्तिको अभावको प्रथम वर्ष जति गाउँपालिकाले काम गरयो त्यो पक्कै पनि सहानीय नै हुनु पर्छ भन्ने मैले महशुस गरेको छु ।

सीमित श्रोत साधन र जनताको असीमित आवश्यकतालाई परिपूर्ती गर्न पूर्णरूपमा नसकेपनि गाउँपालिकाले विनियोजन गरेको पहिलो बजेटलाई जनताको अधिकतम हित र समृद्धितर्फ उन्मुख भएको भन्ने मेरो ठहर छ । विकासको नयाँ अवधारणा अनुसार लगानी प्रशोधन नतिजा प्रभाव र अन्तमा उपलब्धिलाईनै विकासको मापन गर्न सकिन्छ । तर यो बेला नआईसकेको र यो अवस्थामा पुऱ्याउने हाम्रो लक्ष्य बाँकी रहेकोले बाँकी मुल्यांकन जनता समक्ष सुम्पिईआगामी दिनमा अझ प्रभावकारी योजना कार्यक्रम बजेट बनाउन र सफल कार्यान्वयन गर्न यस गाउँपालिका क्षेत्रमा भएको श्रोत साधन र जनशक्ती अधिकतम प्रयोग गरी आगामी बाँकि अवधि दीगो विकास गरीबी न्यूनिकरण र कृषि र पशुपालन क्षेत्रमा लगानीमैत्री वातावरण सिर्जना गरी आम नौकुण्डवासी जनताको जीवनस्तर सुधारमा लाग्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

अन्तमा यस पुस्तक प्रकाशनमा सहयोग गर्ने जनप्रतिनिधिहरु राजनीतिक दलका जिम्मेवार प्रतिनिधि र पदाधिकारीहरु, कार्यालयको तर्फबाट सहयोग पुर्याउने कर्मचारी साथीहरु र नौकुण्डको विकास र समृद्धिलाई सहयात्रामा रहने सरकारी गैर सरकारी संस्थाका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरु सबैमा हार्दिक आभार र धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद ।।।

नुर्वु स्याङ्बो घले

गाउँपालिका अध्यक्ष

मन्तव्य

नेपालको संविधान जारी भए पश्चात मुलुकमा सङ्घीय सासन प्रणाली कार्यान्वयन केन्द्रीय भइ संविधानको मर्म र भावना बमोजिम ७५३ बाट स्थानीय तहहरू स्थापना भयो । ती मध्ये नौकुण्ड गाउँपालिका पनि एक हो । नौकुण्ड गाउँपालिका दुर्गम स्थान अवस्थित रहेता पनि एकदमै सुन्दर गाउँपालिकाको साबिकको ३ वटा गाउँविकास समिति (यासा , भोर्ले र सरमथली) मिलेर बनेको यस गाउँपालिकाको विशेषता र महत्त्व छुटै रहेको छ । यस गाउँपालिका विभिन्न जाती,धर्म भाषा लगायतका आ— आफना कला सस्कृति र रहन सहन रहेको छ । यस गाउँपालिकामा तामाङहरूको बाहुल्य ता रहेपनि अन्य जातजाति ,गुरुङ ,मगर,नेवार, ब्राह्मण ,घले तथा दलितहरूको पनि बसोबास रहेको छ । यस गाउँपालिका प्राकृतिक सुन्दरताले भरिएको छ ।

यस गाउँपालिकाले हिमाल , लेक, बेशी सबै क्षेत्रको चिनारी दिएको देखिन्छ । जहाँ शिरमा नौकुण्ड ताल ,सात धारे हिमाल अनि विच भागमा लारच्याङडार पाटीखर्क जस्ता फाँटहरू, अनि फेदीमा ब्राह्मै महिना सुसाइ रहेका पुड खोला र फुलाखु खोलाले अझ थप सुन्दरता थपिएको छ । यस गाउँपालिका रसुवा जिल्लाको सबैभन्दा बढी जनघन्त्व भएको पालिका हो ।यहाँका जनताहरू धेरै जसो कृषि पेशामा निर्भर हुन् । यहाँ हरेक किसिमका ठाउँ विशेष अन्नबालीहरू उत्पादन हुन्छन् जस्तै : नौकुण्ड १ र २ मा विशेष गरि आलु ,माकै ,लसुन , वडा न.३ मा मकै कोदो ,वडा न.४ मा पाटीखर्क मा खुमाल चार धान र नुवाकोटको र नेवाटोलमा कफी ,अलैची त्यसै गरि वडा न.५ र ६ मा रसुवाको जिवजिवे कालिस्थान बजार र नुवाकोटको त्रिशुली बजार सम्म ढाक्ने अर्गानिक तरकारी उत्पादन गर्ने क्षेत्रको रूपमा पनि चिनिन्छ । यस्ता उत्पादनले परिचित पालिकाको आयआर्जनको स्रोत पनि कृषि पेशा नै बन्न पुगेको छ । यस गाउँपालिकाले विभिन्न क्षेत्रको प्रचुर सम्भावना बोकेको छ ।यहाँ ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक सम्पदाहरू,जुरे ढुंगा ,बिजुली ढुंगा,नौकुण्ड ताल ,सात धारे हिमाल ,न्हेगाड निर्कुभूमे सुरुङ, तिर्कु महादेव मन्दिर लगायतका विभिन्न गुम्बा तथा मठ मन्दिर लगायतका यहाँका कला सस्कृति अझ पृथक रहेको पाइन्छ । अर्को यस गाउँपालिका हुदै प्रसिद्ध धार्मिक स्थल गोसाईकुण्ड जाने रुट / पदमार्ग पनि रहेको छ अरु ठाउँको तुलनामा यस क्षेत्रबाट धेरै नजिक रहेको छ । यस गाउँपालिकामा दुई वटा हाइड्रो पावरहरू पनि निर्माणाधिन अवस्था रहेको छ । यस गाउँपालिकामा सम्भावना र अवसारका साथसाथै चुनौतिहरू पनि उत्तिकै छ । जुन यस गाउँपालिका अझै पनि गुणस्तरीय शिक्षा ,स्वास्थ्यमा सरल पहुँच , कृषि प्राणालीमा आधुनिकता खानी पानीमा पहुँच ल्याउन सकिरहेको छैन । गाउँपालिकाको केन्द्र लगायत सबै वडा बस्तिम सम्म यातायातको पहुँचलाई बाह्रै महिना संचालन गर्न सकिरहेको छैन । यस्ता यस्तै चुनौतिहरूको बावजुद पनि गाउँपालिकाको सिमित साधन स्रोत र बजेट सीमालाई मध्यनजर राखी पालिकाको सम्बृद्धि र विकासको लागी चुनौतिलाई अवसरको रूपमा लिदै सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि तथा राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरूले आ — आफनो क्षेत्रबाट विभिन्न योजना क्रियाकलापहरू द्रुत गतिमा संचालन गरिरहेको छ र स्थानीय ,प्रदेश र संघ विच समन्वय गरि विभिन्न योजनाहरू कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ । अशिक्षाका कारण यहाँका जनताहरू जीविको पार्जनका निमित्त वैदेशिक

रोजगारमा जान बाध्य रहेकाहरूलाई स्वदेश मै सिपमुलक कार्यक्रम संचालन ल्याई जिबिको पार्जनको थप टेवा पुगिरहेको छ ।

माथि उल्लेखिता भए जस्तै सम्भावना ,चुनौती र अवसरहरूलाई योजना बद्ध ढंगले एस पालिकाको सामाजिक,अर्थिक, सास्कृतिक जोगाउनका साथै विकास र सम्बृद्धिको लागि रचनात्मक क्रियाकलापहरू संचालन गर्न सहज होस् भन्ने हिसाबले पार्श्व चित्र अर्थात् भिलेज प्रोफाइल तयार पारिएको छ । आज हामी कहाँ छौ र भोलि हामी कहाँ पुग्ने छ भन्ने निश्चित लक्ष्यलाई पुरा गर्न गार्ग निर्देशक लिए बस्तुस्थिति बुझ्ने दस्तावेजको रूपमा यो प्रोफाइल प्रयोगमा ल्याउन सकिने छ । पक्कै पनि यस प्रोफाइलले आगामी दिनहरूमा विकास निर्माणका काम लगायत योजना संचालन नगर्न प्रत्यक्ष सहयोग पुराउने छ भन्ने आसाका साथ सम्बृद्ध गाउँपालिका हाम्रो चाहना पुरा होस् शुभकामना !!!!

सिर्जना लामा

उपाध्यक्ष

नौकुण्ड गाउँपालिका

मन्तव्य

नेपाल संघीयतामा प्रवेश गरेको छ । संघीयतामा तीन तहको सरकारको व्यवस्था संविधानमै गरिएको छ । संघ वा केन्द्रीय तह, प्रदेश तह र स्थानीय तह । नयाँ संविधानले स्थानीय तहलाई स्वायत्तता प्रदान गरेको छ । स्थानीय तहमा सभा, कार्यपालिका र न्यायिक समिति गरी ३ वटै राज्यका अंगहरु रहेका छन् । नौकुण्डगाउँपालिका प्रचुर संभावना र अवसर बोकेको पहाडी गाउँपालिका हो । यो जनसंख्या र भूगोल दुवै हिसाबले सम्भावना बोकेको गाउँपालिका हो । यस गाउँपालिकाको विकासका योजना निर्माण, नीति कार्यक्रम र बजेट निर्माणका लागि वर्तमानको सामाजिक, आर्थिक, भौगोलिक तथा समग्र यथार्थ स्थितिको जानकारी हुन आवश्यक छ । त्यही आवश्यकता अनुसार यस गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र तयार गरिएको हो । विकासको मार्ग तयार गर्न योजनाको सही छनौट, त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन, सरोकारवालाहरुको पूर्णसन्तुष्टि सहितको उपयोग र निरन्तर अनुगमन एवं मूल्याङ्कन र दीगोपनको लागि सही र वस्तुनिष्ठ निर्णय लिन विकाससँग सम्बन्धित तथ्याङ्कको आवश्यकता पर्दछ । विगतबाट सिकेर वर्तमानको भोगाईका आधारमा भविष्यका लागि योजना तर्जुमा गर्नु वर्तमान पुनर्संरचित स्थानीय तहको पहिलो आवश्यकता हो । यसैकारण वर्तमानको हाम्रो धरातलीय सामाजिक साँस्कृतिक तथा आर्थिक अवस्थाको पहिचान गरी भविष्यका आवश्यकता आँकलन गर्ने उद्देश्यका साथ यो अध्ययन प्रतिवेदन (पार्श्वचित्र) सीमित समय तथा श्रोत र सीमाभित्र रही तयार गरिएको हो । पार्श्वचित्रलाई सामान्य रूपमा अध्ययन गर्ने जो कोहीले पनि यो गाउँको बहुआयमिकता सहितको वर्तमान अवस्था सहजै आँकलन गर्न सक्ने देखिन्छ । यो पार्श्वचित्रलाई एकातिर गाँउको सम्पूर्ण चिनारीको रूपमा हेर्न सकिन्छ भने अर्कोतर्फ हाम्रा सम्भावना र चुनौतीहरुलाई अवगत गर्ने माध्यमको रूपमा लिन सकिन्छ । पार्श्वचित्र तयारीको क्रममा आफ्नो महत्वपूर्ण समय प्रदान गर्ने गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, विषयगत कार्यालयका प्रमुख लगायत सम्पूर्ण कर्मचारी साथीहरु, वडाअध्यक्षज्यूहरु, सामाजिक परिचालकहरु विभिन्न संघ संस्थाका प्रमुख तथा अन्य कर्मचारीहरु तथा पार्श्वचित्रलाई यो रूप दिन सहयोग पुर्याउनु हुने परामर्शदाता श्री स्मार्ट टेक प्रा.लि काठमाण्डौलाई हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

लोकहरी थापा

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

पृष्ठभूमि

दीगो र योजनावद्ध विकासलाई अगाडि बढाउनका लागि वैज्ञानिक योजना पद्धतिको आवश्यकता पर्दछ। वैज्ञानिक योजना पद्धति निर्माणका लागि भरपर्दो तथ्याङ्कको अपरिहार्यता हुन्छ। त्यसैले तुलनात्मक अध्ययन, अनुसन्धान, विश्लेषण, विवेचना गर्न र सम्भावनाहरूको खोजी गर्न सहि तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने हुनाले हाल स्थापित स्थानीय तहमा रहेका विषयगत कार्यालयहरू तथा अन्य संघसंस्थाहरूको तथ्यगत स्थिति झल्कने गरी उपलब्ध भएसम्मका सूचनाहरूलाई व्यवस्थित ढंगले संकलन गरी यो गाउँपालिका पार्श्वचित्र तयार गरिएको छ। नेपालको संविधानको अनुसूची ८ अन्तर्गत स्थानीय तहको अधिकारको सूचिको क्रमसंख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख तयार पार्ने अधिकार रहेको स्पष्ट उल्लेख गरेको छ। संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयद्वारा जारी गाउँ नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि २०७४ ले विकास योजना सम्बोधनका लागि गाउँपालिकाहरूले भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, वातावरणीय, जनसांख्यिक सूचनाहरूलाई व्यवस्थित गर्नुपर्ने दायित्व उल्लेख गरेको छ। यसै प्रयोजनको लागि गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति झल्कने गरी गाउँपालिका पार्श्वचित्र तयार गरिएको हो।

अध्ययनको उद्देश्य

यस अध्ययनका मुख्य उद्देश्यहरू निम्नानुसार छन्।

- क) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सेवा सुविधाहरूको बारेमा जानकारी गराउने।
- ख) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रको सम्भावना र समस्याहरूको अवगत गराउने।
- ग) गाउँपालिकाको जनसंख्या तथा विकासात्मक वस्तुस्थिति औँल्याउने।
- घ) गाउँपालिका भित्र बसोवास गर्ने मानिसहरूको आर्थिक, सामाजिक, धार्मिक, शैक्षिक, तथा पेशागत स्थितिको बारेमा जानकारी गराउने।
- ङ) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्राकृतिक श्रोत साधन तथा सीपको पहिचान गरी समष्टिगत विवरण प्रस्तुत गर्ने।
- च) गाउँपालिकाको वास्तविक र वस्तुगत सूचना संकलन तथा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने।
- छ) गाउँपालिका क्षेत्रको तथ्याङ्कको आधारमा जिल्ला तथा राष्ट्रिय स्तरसम्म सूचना उपलब्ध गराई व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने।
- ज) स्थानीय आवश्यकता र श्रोत साधनको विनियोजनको अवस्थाको जानकारी गराउने।
- झ) गाउँपालिका स्तरमा सञ्चालित कार्यक्रमको पृष्ठपोषण र प्रदान गरी आगामी कार्यक्रमको लागि मार्गनिर्देश गर्न सहयोग पुर्याउने।
- ञ) गाउँपालिकाको भावी योजना तथा कार्यक्रम र नीति निर्माणको कामलाई आधार प्रदान गर्ने।

अध्ययनको महत्व

नेपाल सरकार सघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले निर्देशन गरेबमोजिम गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूले आफ्नो क्षेत्रको विकासको लागि भरपर्दो तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्नुपर्ने दायित्व रहेको छ।

गाउँपालिकाको भावी योजना तथा कार्यक्रम र नीति निर्माणको कामलाई आधार प्रदान गर्ने उद्देश्यका साथ तयार गरिएको पार्श्वचित्रले तुलनात्मक मुल्याङ्कनका लागि त्यस ठाउँको वस्तुस्थिति सम्बन्धी जानकारी स्पष्ट हुनु जरुरी छ । गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानको आवश्यकतामा आधारित विकासका कार्यक्रम तथा रणनीतिक योजना तर्जुमा गर्नका लागि यस अध्ययनले नौकुण्ड गाउँपालिकालाई सहयोग गर्नुका साथै समानुपातिक विकासमा अन्य सरोकारवालाहरूलाई समेत यस क्षेत्रको तथ्यपरक जानकारी प्रदान गर्दछ । यसका अलावा गाउँ पार्श्वचित्रको यो अध्ययन सम्बन्धित क्षेत्रका संघ संस्था एवं अनुसन्धानकर्ता, योजनाकार, शिक्षाकर्मी, समाजसेवी लगायत सरोकारवालाहरूलाई उपयोगी हुने भएकोले यस अध्ययनको महत्व रहेको विषय प्रस्ट हुन्छ ।

अध्ययनको औचित्य

स्थानीय आवश्यकता तथा सहभागितामा आधारित विकासात्मक कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्न नेपाल सरकारले स्थानीय निकाय अन्तर्गत गाउँपालिकाहरूलाई दिदै आएको अनुदानहरूमा क्रमश वृद्धि गर्दै लगेको देखिन्छ । विकास खर्च थप गर्नुका साथै नेपाल सरकारले गाउँपालिकाहरूको न्यूनतम शर्त मापनका सूचकहरू पनि निर्धारण गरेको छ । ती सूचकहरू मध्ये हरेक गाउँपालिकाले आ-आफ्नो क्षेत्रको वस्तुगत विवरणमा आधारित प्रोफाइल तयार गर्नु एक हो । भौतिक विकासका दृष्टिले कमजोर स्थिति रहेको नेपालको सन्दर्भमा यस प्रकारको कार्यले विशेष महत्व राख्दछ । यसले वर्तमानको यथार्थलाई विश्लेषण गरी सोको आधारमा गाउँपालिकाको उपलब्ध श्रोत साधनको व्यवस्थापन र उचित कार्यक्रमहरूको तर्जुमा, कार्यान्वयन एवं अनुगमन मुल्यांकनका निम्ति मार्गदर्शकको काम गर्ने हुनाले यो अध्ययनको औचित्य रहन्छ ।

अध्ययन विधि यस गाउँपालिका पार्श्वचित्रका तयारी गर्दा प्रयोग गरिएका विधीहरू निम्नानुसार छन् ।

सबैभन्दा पहिला गाउँपालिकाको परामर्शमा प्रश्नावली तयार गरियो । गणकहरूलाई तालिम प्रदान गरी सूचना संकलन गरियो तथा गाउँभेला बोलाई छलफल तथा सूचना संकलन पनि गरियो तथा यसमा विषयगत कार्यालय तथा विभिन्न संघसंस्थाहरूबाट उपलब्ध तथ्यांकहरू समावेश गरिएको छ । राष्ट्रिय जनगणना, विभिन्न सर्वेक्षण आदिका नतिजाहरू समावेश गरिएको छ । यस अध्ययन प्रतिवेदनमा तथ्याङ्कको विश्लेषणका क्रममा विभिन्न तालिकाहरू तथा चित्रहरू प्रयोग गरी वर्णनात्मक तथा तुलनात्मक रूपमा विश्लेषण गरिएको छ । पार्श्वचित्र तयार गर्ने कार्य प्राथमिक तथा द्वितीय सूचना संकलन पद्धती उपयोग गरिएको छ ।

विभिन्न सरकारी एवं गैरसरकारी निकायहरूका पदाधिकारीहरू, वृद्धिजीवीहरू उपलब्ध प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरूसंग छलफल एवं अन्तर्वार्ता गरी गाउँपालिकाका प्रमुखसमस्या एवं विकासका सम्भावनाहरू माथि जानकारी लिईएको छ । गाउँपालिकाका समग्र तथ्याङ्कहरू जस्तै भौतिक, वातावरणीय, सामाजिक, आर्थिक, वित्तीय एवं संस्थागत तथ्याङ्कहरू गाउँपालिका कार्यालय लगायत गाउँपालिका स्थित सरकारी एवं गैरसरकारी कार्यालयहरूको रेकर्डबाट र केही तथ्याङ्कहरू विभाग तथा अन्य निकायहरूबाट प्रकाशित प्रतिवेदन एवं पुस्तकहरू अध्ययन गरी तथा धेरैजसो प्राथमिकरूपमा गणकहरूद्वारा नै संकलन गरिएको छ ।

अध्ययनका सीमाहरु

राष्ट्रिय योजना आयोग र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले निर्धारण गरेबमोजिम गाउँपालिका पार्श्वचित्र तयार गर्दा प्रयोग गरिएका तथ्यांकहरुको श्रोत र आधार वर्ष खुलाईएको छ । गाउँपालिकाका विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालय, अन्य संघसंस्थाले उपलब्ध गराएका तथ्याङ्क, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, विभिन्न मन्त्रालय, विभागहरु, सम्बन्धित गाउँपालिका आदि श्रोतहरुबाट उपलब्ध तथ्याङ्कको आधारमा यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । पार्श्वचित्रको अवधारणा अनुसार यसले नौकुण्ड गाउँपालिका को सम्पूर्ण पक्षको यथार्थ जानकारी सरल एवं स्पष्ट रुपमा दिन्छ । अध्ययनलाई यथासक्य वस्तुगत बनाउने प्रयास गरिएको छ । तैपनि श्रोत, साधन तथा समयको परिधीले यस अध्ययनलाई केही सीमिततामा बाँधेको छ । तथापी अध्ययनमा निर्धारित उद्देश्यका आधारमा आवश्यकता अनुसारका तथ्याङ्कहरु उल्लेख गरिएको छ ।

खण्ड १

संक्षिप्त परिचय

१.१ गाउँपालिकाको परिचय

नौकुण्ड गाउँपालिका

नौकुण्ड गाउँपालिका बागमती अंचलको रसुवा जिल्लामा अवस्थित छ । वि.सं. २०७३/११/२७ गते राजपत्रमा सूचना प्रकाशित भए संगै देशका विभिन्न ७५३ वटा स्थानीय तह संगै यो गा.पा. पनि अस्तित्वमा आएको हो । पूर्वमा गोसाईकुण्ड गा.पा. र नुवाकोट जिल्ला, पश्चिममा कालिका गा.पा., उत्तरमा गोसाईकुण्ड गा.पा. तथा दक्षिणमा नुवाकोट जिल्लाको सिमानासंग जोडिएको यो गा.पा. १२६.९९ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । स्थानीय वासिहरुलाई सर्वसुलभ ढंगले सेवा उपलब्ध गराउन यो गाउँपालिकालाई जम्मा ६ वटा वडामा विभाजन गरिएको छ । साबिकका यासा,सरमथली र भोर्ले गा.वि.स.लाई समावेश गरि यो गा.पा.को निर्माण गरिएको हो । रसुवा जिल्लाकै सबैभन्दा बढी जनसंख्या रहेको यो गा.पा को कुल जनसंख्या ११८२४ रहेको छ ।

रसुवा जिल्लाकै सबैभन्दा बढी जनसंख्या भएको नौकुण्ड गाउँपालिकाको सबै भन्दा ठुलो सबल पक्ष यसको मानव संसाधन रहेको छ । यसका अतिरिक्त यस गाउँपालिकामा रहेका नदि नाला,वन,कृषि योग्य भूमिले यस गाउँपालिकाको विकासलाई सकारात्मक दिशा तर्फ डोर्याउन सहयोग गर्ने विषयमा दुई मत छैन । साथै नुवाकोट जिल्लाका अतिरिक्त कालिका र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकासंग यस गाउँपालिकाको सिमाना जोडिनुले यस गाउँपालिकाको विकासमा अथाह सम्भावना थपेको छ ।

यद्यपी यस गाउँपालिकामा विद्यमान गरिबी, अशिक्षा, पर्याप्त संचार सुविधाको अभाव, उद्योग कलकारखानाको अभाव,सरसफाई सम्बन्धि जनचेतनाको अभाव,परम्परागत र निर्वाहमुखी कृषि प्रणाली,सडक संजालको अपेक्षाकृत विस्तार नहुनु,सक्षम मानव संसाधनको विदेश पलायन, बाल विवाह आदि यस गाउँ पालिकाका प्रमुख समस्याका रुपमा रहेका छन् ।

स्थानिय तहको निर्वाचन सम्पन्न भए पश्चात यस गाउँपालिकामा समेत राजनीतिक नेतृत्वको अभावमा लामो समयसम्म विद्यमान रहेको राजनीतिक शुन्यताको अन्त्य भएको छ, स्थानीय शासन र विकास निर्माणमा प्रत्येक नागरिक आफै संलग्न हुने वातावरण बनेको छ, राजनीतिक प्रणालीप्रति नागरिकको भरोसा पुनर्स्थापित हुने क्रममा रहेको छ, यस गाउँपालिकाको बजेट तुलनात्मक रुपमा ढिलो प्रस्तुत भएता पनि विकासका प्रत्येक आयाम र विकास प्रक्रियामा प्रत्येक विषयगत कार्यालयहरुले भूमिका खेल्न सक्ने गरि बजेट तर्जुमा गरिएको छ,

१.२ नामाकरण:

साविकका गाविसहरु भोर्ले, यासा, सरमथलीमा फैलिएको यस नौकुण्ड गाउँपालिकाको नामाकरण साविक यासा गाविसमा अवस्थित पर्यटकिय रुपमा निकै नै प्रख्यात नौ वटा कुण्डहरु चिनाउन यस पालिकालाई नौकुण्ड गाउँपालिका भनी नामाकरण गरिएको हो । यहा अवस्थित नौ वटा कुण्डहरु प्राकृतिक, पर्यटकिय र साँस्कृतिक रुपमा धेरै पर्यटकहरुको आकर्षणको केन्द्र रहेको छ । यस नौकुण्ड क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकास गरी जनताको आय आर्जनमा वृद्धि गर्न सकिने प्रचुर सम्भावना रहेको ले जनताको आय आर्जन र जीविकोपार्जनमा मद्दत पुर्याउने निश्चित रहेको छ ।

१.३ अवस्थिति:(सीमाना)

नौकुण्ड गाउँपालिका बागमती अंचलको रसुवा जिल्लामा अवस्थित छ, पूर्वमा गोसाईकुण्ड गा.पा. र नुवाकोट जिल्ला, पश्चिममा कालिका गा.पा., उत्तरमा गोसाईकुण्ड गा.पा. तथा दक्षिणमा नुवाकोट जिल्लाको सिमानासंग जोडिएको छ ।

१.४ क्षेत्र

पूर्वमा गोसाईकुण्ड गा.पा. र नुवाकोट जिल्ला, पश्चिममा कालिका गा.पा., उत्तरमा गोसाईकुण्ड गा.पा. तथा दक्षिणमा नुवाकोट जिल्लाको सिमानासंग जोडिएको यो गा.पा. १२७.७८ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको छ ।

१.५ प्रमुख साँस्कृतिक चाडपर्व एवं मेलाहरु

जातिगत र साँस्कृतिक विविधता रहेको यस नौकुण्डका वासिन्दाहरुले मनाउने प्रमुख चाडपर्व र मेलाहरुमा पनि पर्याप्त विविधता पाउन सकिन्छ । ल्होसार, बुद्धपूर्णिमा, विजयादशमी, दिपावली, संक्रान्ति आदि यहाँका प्रमुख चाडपर्वहरु हुन् ।

१.६ रहनसहन र भेषभुषा

पहाडी गाउँपालिका भएकोले तथा धेरै जातिहरुको बसोबास भएकोले रहनसहनमापनि विविधता छ । अधिकांश घरहरु ढुङ्गा माटो र काठवाट निर्मित तथा काठ, खर, टायल प्रयोग गरी छाना छाइएको अवस्थामा पाइन्छन् भने केही घर हरु सिमेन्टका पक्की घरहरु पनि रहेका छन् । भेषभुषाको हकमा कमिज, दौरा सुरुवाल, टोपी, पाइन्ट, छुपा, आडुडुड, बख्खु, फरिया, पटुका, चोलो आदि प्रमुख वस्त्रहरु हुन ।

१.७ जातजाती, भाषा भाषी

जातजातीको आधारमा बर्गिकरण गर्दा नौकुण्ड गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढि ९४.२८ प्रतिशत जनजाति रहेको पाईएको छ । यसैगरी दलित १.६३ प्रतिशत र अन्यमा ०.२३ प्रतिशत रहेको छ भने मातृभाषाको आधारमा बर्गिकरण गर्दा सबैभन्दा बढि ८६.६३ प्रतिशत तामाङ भाषी रहेको छ । यसैगरी १२.६५ प्रतिशत नेपालीभाषी दोश्रो स्थानमा रहेको छ । यसैगरी गुरुङ ०.२४ प्रतिशत तेस्रो स्थानमा रहेको छ ।

१.८ आर्थिक आधार

यस नौकुण्डगाँउपालिकाको आर्थिक पक्षको मुल आधार कृषि तथा पशुपालन क्षेत्र नै हो भने सहायकरूपमा ज्याला मजदुरी र पर्यटन रहेको छ । नौकुण्ड गाउँपालिकामा ३३.२० प्रतिशत कृषि पेशामा रहेका छन् भने १.४१प्रतिशत नोकरी जागिर मा संलग्न रहेका छन् । ९.६४प्रतिशत ज्याला मजदुरीमा छन्, भने २.८२ वैदेशिक रोजगारीमा लागेको छ ।

खण्ड २
जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

२.१ जनसंख्याको वितरण अवस्था

	गणना वर्ष	
	२०६८	२०७५
जनसंख्या	११८२४	१४७४२
परिवार संख्या	२४८३	२९१८

जनसंख्याको बर्गिकरण गर्दा राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार यस गाउँपालिकाको जम्मा परिवार संख्या २४८३ तथा कुल जनसंख्या ११८२४ रहेको थियो भने घरधुरी सर्वेक्षण २०७५ अनुसार परिवार संख्या २९१८ र जनसंख्या १४७४२ रहेको छ । यसरी हेर्नेहो भने २०६८ सालको तुलनामा २०७५ सालमा ४३५ घर र २९१८ जनसंख्या बृद्धि भएको देखिएको छ ।

२.२ उमेर अनुसारको जनसंख्या वितरण

उमेर समुह वर्ष	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशतमा
०-४	७७०	७९०	१५६०	११
५-९	७०२	७१६	१४१८	१०
१०-१४	७९१	८०८	१५९९	११
१५-१९	८१०	७९२	१६०२	११
२०-२४	८०५	७२४	१५२९	१०
२५-२९	६१९	६२३	१२४२	८
३०-३४	५२१	५०५	१०२६	७

३५-३९	४४६	४०६	८५२	६
४०-४४	३८९	३६७	७५६	५
४५-४९	२९५	३२१	६१६	४
५०-५४	३४५	३३१	६७६	५
५५-५९	२६०	२३७	४९७	३
६०-६४	२०३	२००	४०३	३
६५-६९	१८८	१६३	३५१	२
७०-७४	१३३	१२१	२५४	२
७५ भन्दा माथी	१८२	१७९	३६१	२
जम्मा	७४५९	७२८३	१४७४२	१००

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको जनसंख्या वितरणमा उमेर समुहलाई हेर्ने हो भने सबैभन्दा बढि अर्थात ११ प्रतिशत ०-४, १०- १४ र १५- १९ वर्षसम्मको जनसंख्या रहेको छ भने दोस्रो र तेश्रो स्थानमा क्रमशः ०५- ०९, २०- २४ वर्ष (१०%) र २५- २९ वर्ष (८%)को समूह रहेको छ । यसै गरी ७५ वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या २ % रहेको छ ।

२.३ जनसंख्याको वितरण अवस्थाक

वडा अनुसार घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण

वार्ड नं.	घर संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा	क्षेत्रफल	वर्ग कि.मि प्रतिशत
१	४९७	१२७४	१२६९	२५४३	५.७३	४
२	२९८	७५७	७१९	१४७६	७.३२	६
३	४७४	१०४२	११०४	२१४६	४.३५	३
४	४९९	१३६२	१२७४	२६३६	७९.६७	६३
५	६०९	१५८८	१५९४	३१८२	१७.७६	१४
६	५४१	१४३६	१३२३	२७५९	१२.९५	१०
जम्मा	२९१८	७४५९	७२८३	१४७४२	१२७.७८	१००

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको ६ वटै वडाको जनसंख्यालाई तुलना गर्दा सबैभन्दा बढि वडा नं ५ मा रहेको छ जसमा ६०९ घर संख्या रहेको छ भने जनसंख्या ३१८२ (२१.५८%) रहेको छ भने दोस्रो स्थानमा वडा नं. ६ रहेको छ जसमा ५४१ घर संख्या रहेको छ भने जनसंख्या २७५९ (१८.७१%) रहेको छ भने तेस्रो स्थानमा वार्ड नं. ४ रहेको छ जसको जनसंख्या २६३६ (१७.८८) % प्रतिशत रहेको छ । यसैगरी वडा नं १ मा १७.२५५ रहेको छ भने वार्ड नं. ३ मा १४.५५ ५ रहेको छ भने ३ नं वडाको जनसंख्या २१४६ (१४.५५५) रहेकोछ । वडा नं २ छैटौँ स्थानमा रहेको छ जसको जनसंख्या १४६७ (१०.०१५)रहेको छ जुन वडा नं ५ को भन्दा लगभग आधाररहेको छ ।

क्षेत्रफलको हिसावले सबैभन्दा ठुलो वार्ड नं. ४ रहेको छ जसको ७९.६७ वर्ग किमि रहेको छ भने सबैभन्दा सानो वार्ड नं. वार्ड नं. ३ रहेको छ जसको क्षेत्रफल ४.३५ वर्ग किमि मात्र रहेको छ भने क्षेत्रफलको हिसावले दोस्रोमा वार्ड नं. ५ रहेको छ जसको १७.७६ वर्ग किमि रहेको छ भने तेस्रोमा वार्ड नं. ६ को १२.९५ वर्ग किमि छ भने चौथोमा वार्ड नं. २ रहेको छ जसमा ७.३२ वर्ग किमि छ । यसै गरी पाँचौमा वार्ड नं. १ मा ५.७३ वर्ग किमि रहेको छ ।

नौकुण्ड गाउँपालिकाको ६ वटै वडाको जनसंख्यालाई तुलना गर्दा सबैभन्दा बढिवाड नं.५ मा रहेको छ जसमा ६०९ घर संख्या रहेको छ भने जनसंख्या ३१८२ (२२ %) रहेको छ भने दोस्रो स्थानमा वार्ड नं. ६ रहेको छ जसमा ५४१घर संख्या रहेको छ भने जनसंख्या २७५९ (१९%) रहेको छ भने तेस्रो स्थानमा वार्ड नं. ४ रहेको छ जसको जनसंख्या २६३६ (१८%) प्रतिशत रहेको छ यसैगरी वार्ड नं.१ मा १७%रहेको छ भने वार्ड नं. ३ मा १४%रहेको छ भने सबैभन्दा कम जनसंख्या वार्ड नं. २ मा रहेको छ जसको जनसंख्या जम्मा १०%अर्थात वार्ड नं.५ को भन्दाआधा भन्दा कम रहेको छ ।

क्षेत्रफलको हिसावले सबैभन्दा ठुलो वाड नं.४ रहेको छ जस्को ७९.६७ बर्ग किमि रहेको छ भने सबैभन्दा सानो वार्ड नं. वार्ड नं.३ रहेको छ जस्को क्षेत्रफल ४.३५ बर्ग किमि मात्र रहेको छ भने क्षेत्रफलको हिसावले दोस्रोमा वार्ड नं.५ रहेको छ जस्को १७.७६ बर्ग किमि रहेको छ भने तेस्रोमा वार्ड नं.६ को १२.९५ बर्ग किमि छ भने चौथोमा वार्ड नं.२ रहेको छ जस्मा ७.३२ बर्ग किमि छ । यसै गरी पाँचौमा वार्ड नं. १ मा ५.७३ बर्ग किमि रहेको छ ।

२.४ नौकुण्ड गाउँपालिकाको मतदान केन्द्र तथा मतदाता संख्या

नौकुण्डको मतदाता नामावली विवरण २०७४ को प्रतिनिधि सभाको चुनावसम्मको							
जिल्ला	प्रदेश	गाउँपालिका	वडा	मतदान केन्द्र	पुरुष	महिला	जम्मा
रसुवा	३	नौकुण्ड गाउँपालिका	१	आरुखर्क प्रा वि , आरुखर्क	४९१	४३८	९२९
रसुवा	३	नौकुण्ड गाउँपालिका	१	सिम्बन्दी आधारभूत विद्यालय, सिम्बन्दी	३४९	२९१	६४०
रसुवा	३	नौकुण्ड गाउँपालिका	२	नवजीवन प्रावि यासाँ	५९५	५०७	११०२
रसुवा	३	नौकुण्ड गाउँपालिका	३	श्री गौतमबुद्ध मा.वि, फाम्चेत	७०५	७१५	१४२०
रसुवा	३	नौकुण्ड गाउँपालिका	४	निर्कुभुमे मा.वि., सरमथली	६९१	७०२	१३९३
रसुवा	३	नौकुण्ड गाउँपालिका	५	श्री दुष्पेश्वरी आ.वि., खाल्चेत	४८४	४७२	९५६

रसुवा	३	नौकुण्ड गाउँपालिका	५	श्री वागेश्वरी मा.वि, भोर्ले	३९९	४११	८१०
रसुवा	३	नौकुण्ड गाउँपालिका	६	श्री गोसाइकुण्ड मा.वि, सरस्यु,	८४२	७३१	१५७३
जम्मा							८८२३

(श्रोत: केन्द्रियतथ्यांकविभाग, राष्ट्रियजनगणना२०६८)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको छ वटै वडाको मतदान केन्द्र हेर्दा जम्मा ८ वटा केन्द्रमा ८८२३ मतदाता रहेका छन् भने सबैभन्दा बढि मतदाता संख्या भएको केन्द्र वार्ड नं ६ मा रहेका श्री गोसाइकुण्ड मा.वि. सरस्यु, भोर्ले मतदाता केन्द्र रहेको छ जसमा १५७३ जना रहेका छन् भने सबैभन्दा कम वार्ड नं. १ मा रहेको सिम्बन्दी आधारभुत विद्यालय सिम्बन्दी केन्द्रमा जम्मा ६४० जना रहेका छन् ।

२.५ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण

सि नं.	विवरण	संख्या	प्रतिशत
१	नेपाली	१८६५	१२.६५
२	किरात	१	०.००६
३	मातृभाषा नखुलेको	२२	०.१४
४	गुरुङ	३६	०.२४
५	मगर	८	०.०५४
६	नेवारी	८	०.०५४
७	थारु	१	०.००६
८	तामांग	१२७७१	८६.६३
९	खस	१	०.००६
१०	भोजपुरि	१	०.००६
११	सुनुवार	५	०.०३३

१२	अन्य भाषा	२३	०.१५६
जम्मा		१४७४२	१००

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरणको आधारमा वर्गिकरण गर्दा नौकुण्ड गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढि ८६.६३ प्रतिशत तामाङ भाषी रहेको छ । यसैगरी १३ प्रतिशत नेपाली भाषी अर्थात दोस्रोस्थामा रहेको छ । र अन्य भाषीहरु एक एक जना र आठ आठ जनाको संख्यामा रहेको छ ।

२.६ धर्मको आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्रसं	धर्म	संख्या	प्रतिशत
१	मुस्लिम	३४	०.२३
२	बौद्ध धर्म	१३११९	८८.९९
३	क्रिस्चियन	२३६	१.६०
४	हिन्दु	१३२६	८.९९
५	धर्म नखुलेको	२६	०.१८
६	अन्य	१	०.००६
जम्मा		१४७४२	१००

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

धर्मको आधारमा वर्गिकरण गर्दा नौकुण्ड गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढि ८८.९९ प्रतिशत बुद्धिष्टको जनसंख्या रहेको पाईएको छ । यसैगरी हिन्दु ८.९९ प्रतिशत, क्रिस्चियन १.६० प्रतिशत र अन्य नखुलेको ०.००६ प्रतिशत रहेको छ ।

२.७ जातियताको आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र.सं.	जातियता	संख्या	प्रतिशत
१	मधेशी ब्राम्हण	१	०.००६
२	विश्वकर्मा	२३५	१.५९
३	माभी	१	०.००६
४	मधेशी दलित	४	०.०२७
५	जनजाती आदिवाशी	१३९००	९४.२८
६	परियार	६	०.०४०
७	पहाडी	४	०.०२७
८	ब्राम्हण/क्षेत्री	५६६	३.८३
९	जात नखुलेको	२५	०.१६
जम्मा		१४७४२	१००

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

जातियताको आधारमा बर्गिकरण गर्दा नौकुण्ड गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढि ९४.२८ प्रतिशत जनजाती रहेको पाईएको छ। यसैगरी ब्राहमण क्षेत्री ३.८३ रहेको छ। दलित २ प्रतिशत प्रतिशत रहेको छ।

२.८ लिङ्गको आधारमा घरमुलीको विवरण

वार्ड नं.	पुरुष घरमुली	प्रतिशत	महिला घरमुली	प्रतिशत
१	४५६	१८.०६	३९	११.२३
२	२३६	९.३५	१६	४.६१
३	४०९	१६.२०	६०	१७.२९
४	४३१	१७.०७	६८	१९.५९

५	४७५	१८.८१	१३५	३८.९०
६	५१७	२०.४८	२९	८.३५
जम्मा	२५२४	१००	३४७	१००

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

घरमुलीको लिङ्गको आधारमा वडा पिच्छेको घरमुलीको वर्गिकरण गर्दा नौकुण्ड गाउँपालिकाको वार्ड नं. ६ मा अन्य वार्ड भन्दा बढि २०.४८ प्रतिशत पुरुष घरमुली देखिन्छ भने वार्ड नं ५ मा अन्य वार्ड भन्दा बढि ३८.९० प्रतिशत महिला देखिन्छ। समग्रमा हेर्दा सम्पूर्ण गाउँपालिका भरी ८८.२१ प्रतिशत पुरुष घरमुली र ११.८९ प्रतिशत महिला घरमुली पाईएको छ।

२.९ वैवाहिक स्थिती

क्र.सं.	विवरण	महिला	पुरुष	जम्मा	प्रतिशत
१	विवाहित	११९७	१५३४	२७३१	१८.५२१
२	अविवाहित	३५१८	३४१४	६९३४	४७
३	बहु विवाह	२४	६८	९२	०.६२
४	पुन विवाह	८	२४	३२	०.२१
५	विधुर	०	२१६	२१६	१.४६
६	विधुवा	३२६	०	३२६	२.२२
७	सम्बन्ध बिच्छेद	१०	२१	३१	०.२१
८	उमेर कम	५१८	५४९	१०६७	७.२३
९	नखुलेको	१६८२	१६३३	३३१५	२२.४८
जम्मा		७२८३	७४५९	१४७४२	१००

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

वैवाहिक स्थितीको आधारमा वर्गिकरण गर्दा नौकुण्ड गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढि ४७ प्रतिशत विवाहित रहेको पाईएको छ। यसैगरी १८.५२ प्रतिशत अविवाहित, १.४६ प्रतिशत विदुर विधुवा, २.४३ प्रतिशत एकल महिला

तथा सबैभन्दा कम सम्बन्ध बिच्छेद ०.२१ प्रतिशत रहेको पाईएको छ । अविवाहित भन्दा विवाहितको संख्या बढि रहेको छ ।

२.१० अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण र जनसंख्या

अपाङ्गता किसिम	महिला	पुरुष	तेस्रो लिङ्गी	जम्मा
आँखा सम्बन्धी	२९	४५	०	७४
सुनाइ सम्बन्धी	११	७	०	१८
शारीरिक अपाङ्गता	५४	८३	०	१३७
बोलाई सम्बन्धी	१२	१४	०	२६
मानसिक	१०	१३	०	२३
अन्य	०	२	०	२

२.१०.१ अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या

लिंग	संख्या	जम्मा अपाङ्गता	अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या				
			पूर्ण अशक्त अपाङ्गता (रातो रंगको)	अति अशक्त अपाङ्गता परिचयपत्र (नीलो रंगको)	मध्यम अपाङ्गता (पहेँलो रंगको)	सामान्य अपाङ्गता (सेतो रंगको)	कार्ड नलिएको
महिला	१४८	१४	१४	११	८	७	१०८
पुरुष	१३२	२८	२८	१५	७	६	७६
जम्मा	२८०	४२	४२	२६	१५	१३	१८४

श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

भूकम्प प्रभावित आवास पुनःनिर्माण लगत संकलन कार्यक्रमबाट अपाङ्गता सम्बन्धिल विवरण लिने प्रयास गरिएको थियो । परिवारको सदस्यहरुमा कुनैप्रकारको अपाङ्गता भए नभएको यकिन गरेर भएको भए कस्तो प्रकारको परिचयपत्र पाउनु भएको छ भनेर प्रश्न सोधिएको थियो । सामान्यतया अपाङ्गता सम्बन्धि विवरण सम्बेदनशिल हुने भएकाले तथा अपाङ्गताको अन्तराष्ट्रियस्तरको वर्गिकरणको आधारमा नै यस्तो विवरण संकलन गरिने भएता पनि सामाजिक सुरक्षाको कार्यक्रम संग प्रत्यक्ष जोडिएको यस गणनामा भने सामान्य

प्रकारको प्रश्न सोधिएको थियो जसअनुसार सबैभन्दा बढि अर्थात ४२ जना पुर्ण अशक्त अपांगता रातो, २६ जना अति अशक्त अपांगता भई निलो, १५ जना मध्यम अपांगता भई पहेलो कार्ड पाउने रहेको छ।

२.११ नौकुण्ड गाउँपालिकाको शैक्षिक अबस्था

क्र.सं	विवरण	संख्या	प्रतिशत
१	सामान्य साक्षर	५१३०	३४.७९
२	निरक्षर	३३३०	२२.५८
३	आधारभुत	२५१७	१७.०६६
४	निम्न माध्यमिक शिक्षा	१६३०	११.०५
५	माध्यमिक शिक्षा	१९७१	१३.३६
६	प्राविधिक एसएलसी	४७	०.३१
७	स्नातक	९३	०.६३
८	स्नातकोत्तर	२४	०.१६
९	PHD	०	०
	जम्मा	१४७४२	१००

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरघुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्डगाउँपालिकाको शैक्षिक अवस्थालाई वर्गीकरण गरेर हेर्दा सामान्य साक्षर ३४.७९ प्रतिशत छन् भने अभै पनि २२.५८ प्रतिशत जनता निरक्षर रहेका छन् । यसै गरी साक्षरमा पनि आधारभुत तहको जनसंख्यालाई हेर्ने हो भने १७.०६ प्रतिशत रहेको छ भने निम्न माध्यमिक तहमा ११.०५ प्रतिशत तथा माध्यमिक शिक्षामा १३.३६ प्रतिशत रहेको छ । प्राविधिक एसएलसीमा ०.३१ प्रतिशत रहेको छ भने स्नातक ०.६३ प्रतिशत स्नातकोत्तर ०.१६ प्रतिशत तथा सबैभन्दा कम अर्थात PHD ०.०० रहेको छ ।

२.११.१ नौकुण्ड गाँउपालिकाको शैक्षिक अबस्था

क्र. सं.	विद्यालयको नाम	वडा नं.	शौचालयको सुविधा	शुद्ध खानेपानीको व्यवस्था		कम्पाउन्ड वालको किसिम तारबार , कच्ची , पक्कपखाल		भवन संख्या		कोठा संख्या		बाल मैत्री चौर	खेल मैदान
				छ	छैन	छ	छैन	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची		
	वडा १												
१	श्री सिमबन्दि प्रा वि	१	नभएको		छैन		छैन	२ अर्धपक्की			५	नभएको	नभएको
२	श्री सुर्य प्रा वि	१	नभएको		छैन		छैन		१		३	नभएको	नभएको
३	श्री थाडदोर प्रा वि	१	भएको	छ			छैन	१		६		नभएको	नभएको
४	श्री नारायण मा वि	१	भएको	छ			छैन	२	३	८	७	नभएको	नभएको
५	श्री आरुखर्क आ वि	१	भएको	छ			छैन	१		६	२	नभएको	नभएको
	वडा २												
६	श्री भूमदेवी प्रा वि	२	नभएको		छैन		छैन	२ अर्धपक्की			४	नभएको	नभएको

७	श्री दोक्लाड प्रा वि	२	नभएको		छैन		छैन	२			४	नभएको	नभएको
								अर्धपक्की					
८	श्री नवजीवन प्रा वि	२	नभएको	छ			छैन	३			७	नभएको	
								अर्धपक्की					
९	श्री घाडमर प्रा. वि.	२	नभएको		छैन		छैन	१			४	नभएको	
								अर्धपक्की					
	वडा ३												
१०	श्री दुज्वेश्वरी प्रा वि	३	भएको	छ			छैन	१	२	२	१०		
								अर्धपक्की					
११	श्री गौतमबुद्ध मा वि	३	भएको	छैन			छैन	३			१०		
								अर्धपक्की					
१२	श्री ज्ञानोदय प्रा वि	३	नभएको	छैन			छैन	२			४		
								अर्धपक्की					
१३	श्री लारच्याडप्रा वि	३	भएको	छ			छ	२			६	भएको	१
								अर्धपक्की					
	वडा ४												
१४	श्री निर्कुभूमे मा वि	४	भएको	छ			छैन	५	१	६	१०	नभएको	
								अर्धपक्की					

१५	श्री कालिकादेवी प्रा वि	४	नभएको	छैन			छैन	१ अर्धपक्की	२		५		नभएको
१६	श्री भुमेश्वरी प्रा वि	४	नभएको	छैन			छैन	१		२	१		
१७	श्री गौरीशंकर प्रा वि	४	भएको	छैन			छैन	१		६			
१८	श्री नमुनाप्रा वि	४	भएको	छैन			छैन	१		६			
	वडा ५												
१९	श्री दुज्वेश्वरी आ वि	५	नभएको	छैन			छैन	२		४	६		
२०	श्री वागेश्वरी मा वि	५	भएको	छैन			छैन	३ अर्धपक्की	१	१२	२		
२१	श्री जनकल्याण प्रा वि	५	नभएको	छ			छैन	१		६			
२२	श्री सुर्योदय प्रा वि	५	नभएको	छैन			छैन	१		५			
२३	श्री ज्वालामुखी आ वि	५	भएको	छ			छैन	१ अर्धपक्की	१	४	६		
	वडा ६												

२४	श्री गोसाईकुण्ड मा वि	६	भएको	छ			छैन	२					
२५	श्री बेताडप्रा वि	६	भएको	छ		छ		१			६		
२६	श्री लोकिल प्रा वि	६	भएको	छ			छैन	१ अर्धपक्की	१	२	२		
२७	श्री घोरु प्रा वि	६	नभएको	छ			छैन	१	१	६	२	२	
२८	श्री देउराली प्रा वि	६	नभएको	छैन			छैन	२ अर्धपक्की			५		
२९	श्री सेम्जोम प्रा वि	६	नभएको	छैन			छैन	१ अर्धपक्की			३		

नैकुण्ड गाँउपालिकाको शैक्षिक अवस्था अन्तर्गत वडागत रूपमा विद्यालयको विवरणलाई हेर्ने हो भने जम्मा २९ वटा विद्यालयहरू रहेका छन् । जस मध्ये वडा नं १ मा पाँच वटा विद्यालय रहेका छन् । त्यस मध्ये दुइवटा मावि र तिनवटा प्रावि रहेका छन् । वडा नं २ मा चार वटा प्रावि रहेका छन् । वडा नं ३ मा चारवटा विद्यालय रहेकोमा एक वटा मावि र तिन वटा प्रावि रहेका छन् । त्यसै गरी वडा नं ४ मा पाँच वटा विद्यालय मध्ये एउटा मावि र चारवटा प्रावि रहेका छन् । वडा नं ५ मा दुइवटा आधारभुत विद्यालय, एउटा मावि र दुइवटा प्रावि रहेका छन् । र वडा नं ६ मा छ वटा विद्यालय रहेका मध्ये एउटा मावि र अन्य प्रावि रहेका छन् ।

खण्ड ३
आर्थिक तथा रोजगारी

यस नौकुण्ड गाउँपालिकाको आर्थिक पक्षको मुल आधार कृषि क्षेत्र नै हो भने सहायकरूपमा उद्योग र पर्यटन व्यवसाय रहेको छ। नौकुण्ड गाउँपालिकामा ३३.२० प्रतिशत कृषि पेशामा रहेका छन् भने सबैभन्दा कम १.४१ प्रतिशत जन संख्या नोकरी जागिर मा संलग्न रहेको पाईयो।

यसैगरी ९.६४ प्रतिशत ज्याला मजदुरीमा संलग्न भएको पाइएको छ। ३०.८ प्रतिशत विद्यार्थी रहेको छ भने, बैदेशिक रोजगारीमा संलग्नको प्रतिशत २.८२ रहेको छ। बेरोजगारहरुको संख्या पनि निकै ठुलो रहेको छ। ५.०३ प्रतिशत जनसंख्या बेरोजगार रहेको छ। व्यापार व्यवसायको क्षेत्रमा रसुवा जिल्ला अगाडी देखिएता पनि नौकुण्ड गाउँपालिका भने ब्यापारको त्यतिधेरै प्रचलन रहेको पाईदैन।

३.१ रोजगार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विवरण	संख्या	प्रतिशत
१	कृषि	४८९५	३३.२० ५
२	नोकरी जागिर	२०९	१.४१ ५
३	व्यापार व्यवसाय	२७६	१.८७ ५
४	ज्याला मजदुरी	१४२२	९.६४ ५
५	विद्यार्थी	४५४१	३०.८ ५
६	गृहिर्ण	७९८	५.४१ ५
७	बैदेशिक रोजगार	४१७	२.८२ ५
८	बेरोजगार	७४२	५.०३ ५
९	अन्य	१४४२	९.७८ ५
	जम्मा	१४७४२	१००

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

रोजगारी स्थितीको आधारमा वर्गिकरण गर्दा नौकुण्ड गाउँपालिकामा बेरोजगारको तुलनामा रोजगारहरुको संख्या बढि रहेको पाइएको छ।

३.२ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण

क्र सं	विवरण	संख्या	प्रतिशत
१	रोजगार	९०२	६.११
२	बेरोजगार	७४२	५

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरघुरी सर्वेक्षण २०७५)

सम्पूर्ण जनसंख्याको आधारमा बेरोजगारीको वर्गिकरण गर्दा नौकुण्ड गाउँपालिकामा बेरोजगारीको संख्या ७४२ अर्थात ५ प्रतिशत रहेको छ भने रोजगारीको संख्या ९०२ अर्थात ६.११ प्रतिशत रहेको छ। अन्य बाँकि जनसंख्या कृषि, ब्यापार, ज्याला मजदुरी र विद्यार्थीको रहेको छ।

३.३ बसोवासको विवरण

सि.नं.	विवरण	संख्या	प्रतिशत
१	गणना गरेको ठाउँ	१२०८४	८१.९६
२	स्वदेशमै अन्य ठाउँमा बसेको	२२०५	१४.९५
३	विदेश	४५३	३.०७
	जम्मा	१४७४२	१००

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरघुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको बसोवासको अवस्थिती वर्गिकरणगर्दा घरमै बस्ने सबैभन्दा बढि अर्थात ८१.९६ प्रतिशत यसै गरी स्वदेशमै अन्य ठाउँमा बसेको १४.९५ प्रतिशत तथा सबैभन्दा कम ३.०७ प्रतिशत मात्र विदेशमा बसेको पाईयो।

खण्ड ४
स्वास्थ्य सम्बन्धी अवस्था

नौकुण्ड गाउँपालिकाको स्वास्थ्य अवस्थाबारे वर्गिकरण गर्दा स्वस्थ जनसंख्या सबैभन्दा बढि अर्थात ९८.६४ प्रतिशत, यसैगरी सामान्य रोगी १ प्रतिशत, सबैभन्दा कम मानसिक समस्या भएको ०.१४ तथा दिर्घरोगी तथा दिर्घरोगी ०.२१ प्रतिशत पाईयो । साथै चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी विवरण लाई हेर्दा विशेषज्ञचिकित्सक तथा सामान्य चिकित्सक कुनै पनि वडामा नरहेको पाईएको छ भने २ नम्बर वार्ड बाहेक सबै वार्डहरुमा हेल्थ असिस्टेन्ट रहेको आँकडाले देखाउछ । सबै वडाहरुमा २/२ जना अहेब र अनमीको व्यवस्था भएको पाईएको छ । कुनै पनि वडामा ल्याव टेक्निसियनकोव्यवस्था नरहेको सर्वेक्षणले देखाएकोछ । नौकुण्ड गाउँपालिकाको खोप तथा पोषणसम्बन्धी विवरण लाई हेर्दा १ वर्ष मुनिका ३६६ जना, २ वर्ष मुनिका ७२७ जना तथा ५ वर्ष मुनिका १७५४ जना बालबालिका रहेको पाईयो । खोप लिने बालकालिकाहरुको संख्यामा बिसिजी लगाउने २०९ जना, पेन्टाभ्यालेन्ट लगाउने ७४४ जना, पोलियो खाने २३५ जना, दादुरा तथा रुबेलाको खोप लगाउने ३२२ जना तथा जापानिज ईन्सेफलाईटिसको खोप लगाउने १९१ जना रहेको पाईयो । साथै ५ वर्ष मुनिका बृद्धि अनुगमा गरिएका १०९० जना बाल बालिका रहेका छन् । थप विवरण देहायका तालिकाबाट स्पष्ट पार्न सकिन्छ ।

४.१ स्वास्थ्य अवस्था

सि.नं.	विवरण	संख्या	प्रतिशत
१	स्वस्थ	१४५४२	९८.६४
२	सामान्य रोगी	१४८	१
३	मानसिक समस्या भएको	२१	०.१४
४	दिर्घरोगी	३१	०.२१
	जम्मा	१४७४२	१००

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरघुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको स्वास्थ्य अवस्थाबारे वर्गिकरण गर्दा स्वस्थ सबैभन्दा बढि अर्थात ९८.६४ प्रतिशत, यसैगरी सामान्य रोगी १ प्रतिशत तथा सबैभन्दा कम ०.२१ प्रतिशत दिर्घरोगी पाईयो । स्वस्थ मानिसको संख्या धेरै हुनुमा नौकुण्ड गाउँपालिकाको स्वच्छ हावा पानी प्रमुख कारण हुनसक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ ।

४.२ चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	वडा नं.	बिशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेब	अनमी
लाडवु स्वास्थ्य इकाई	लाडवु	१	छैन	छैन			१	१
यासा स्वास्थ्य चौकी	यासा	२	छैन	छैन	१		२	२
पारच्याङ स्वास्थ्य चौकी	सरस्यु	३	छैन	छैन	१		२	२
सरमथली स्वास्थ्य इकाई	सरमथली	४	छैन	छैन			१	१
भोर्ले स्वास्थ्य चौकी	भोर्ले	५	छैन	छैन	१		२	२
सरस्यु स्वास्थ्य इकाई	सरस्यु	६	छैन	छैन			१	१

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्डगाउँपालिकाको चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी विवरण लाई हेर्दा कुनै पनि वडामा विशेष तथा सामान्य चिकित्सक नरहेको पाईएको छ भनेसबै वार्डहरूमा अहेब तथा अनमी रहेको पाईयो। वार्ड न १ लाडवु स्वास्थ्य चौकीमा १ अहेब १ अनमी रहेको छ।

वार्ड नं २ को यासा स्वास्थ्य चौकीमा १ जना हेल्थ असिस्टेन्ट २ जना अहेब, २ जना अनमी रहेको छ। सरमथली स्वास्थ्य चौकीमा १ जना अहेब तथा १ जना अनमी रहेको छ। भोर्ले स्वास्थ्य चौकीमा १ जना हे.अ., २ जना अहेब तथा २ जना अनमी रहेको छ। त्यसै गरी सरस्यु स्वास्थ्य इकाईमा १ जना अहेब तथा १ जना अनमी रहेको छ। तर एक मात्र पारच्याङ स्वास्थ्य चौकीमा भने ल्याब टेक्नीसियनको व्यवस्था समेत रहेको छ। विशेषज्ञ चिकित्सक तथा सामान्य चिकित्सक कुनै पनि वडामा नरहेको पाईयो।

४.३ खोप तथा पोषण सम्बन्धी जानकारी

वार्ड नं.म्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ वर्ष मुनिका बालबालिका	
	१ वर्ष मुनिका	२ वर्ष मुनीका	५ वर्ष मुनिका	विसिजी	पेण्टाभ्यालेन्ट	पोलियो तेश्रो	दादुरा र रुबेला	जापानिज इन्सेफलाइटिस (जे. ई)	बृद्धि अनुगमन गरिएका	बृद्धि अनुगमन गरिएका मध्ये कुषोषित
१	६४	१५३	३८९	४५	१२०	३७	३३	१८	१६७	०
२	४४	९३	२२६	३८	१३५	५२	३३	४१	१४२	०
३	४५	१०३	२६२	३७	१२६	३९	७२	३५	२३०	०
४	९३	१८३	४३७	३५	१३१	३४	९७	४३	३८५	०
५	६३	१०६	२४७	२४	१०६	३०	५४	२४	४३	०
६	५७	८९	१९३	३०	१२६	४३	३३	३०	१२३	०
जम्मा	३६६	७२७	१७५४	२०९	७४४	२३५	३२२	१९१	१०९०	०

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्डगाउँपालिकाको खोप तथा पोषणसम्बन्धी विवरण लाई हेर्दा १ वर्ष मुनिका ३६६ जना, २ वर्ष मुनिका ७२७ जना तथा ५ वर्ष मुनिका १७५४ जना बालबालिका रहेको पाईयो । खोप लिने बालबालिकाहरुको संख्यामा विसिजी लगाउने २०९ जना, पेन्टाभ्यालेन्ट लगाउने ७४४ जना, पोलियो खाने २३५ जना, दादुरा तथा रुबेलाको खोप लगाउने ३२२ जना तथा जापानिज ईन्सेफलाइटिसको खोप लगाउने १९१ जना रहेको पाईयो । साथै ५ वर्ष मुनिका बृद्धि अनुगमा गरिएका १०९० जना बाल बालिका रहेका छन् ।

४.४ स्वास्थ्यकर्मी दरबन्दी सम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	वार्ड नं.म्बर	संस्थाको प्रकार	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	प्रसुती सेवा	ल्याव	एक्सरे सेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा	परामर्श सेवा	गाँउघर क्लीनिक	रक्त सञ्चार सेवा
				स्विकृत दरबन्दी	पूर्तिको अवस्था									
लाडवु स्वास्थ्य इकाई	लाडवु	१	स्वा.चौकी	२	२	०	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन
यासा स्वास्थ्य चौकी	यासा	२	स्वा.चौकी	५	५	०	छ	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन
पारच्याङ स्वास्थ्य चौकी	सरस्यु	३	स्वा.चौकी	६	६	०	छ	छ	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन
सरमथली स्वास्थ्य इकाई	सरमथली	४	स्वा.चौकी	२	२	०	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन
भोर्ले स्वास्थ्य चौकी	भोर्ले	५	स्वा.चौकी	५	५	०	छ	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन
सरस्यु स्वास्थ्य इकाई	सरस्यु	६	स्वा.चौकी	२	२	०	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको स्वास्थ्यकर्मी विवरणलाई हेर्दा वार्ड नं.३ पारच्याङ स्वास्थ्य चौकीमा मात्र ल्याव सेवा रहेको छ भने अन्य ५ वार्डमा छैन । यसैगरी नौकुण्ड गाउँपालिकामानै एक्सरे सेवा भने नभएको पाईयो । यसै गरी परामर्श र सुरक्षित मातृत्व सेवा भने सबै वार्डहरूमा रहेको पाईयो । यसै गरी रक्तसंचार सेवा नभएको अवस्था छ । यस्तै प्रसुति सेवा वडा नं २, ३ र ५ मा रहेको छ भने अन्य वडामा प्रसुति सेवा नरहेको सर्वेक्षणले देखाउछ । परिवार नियोजन सेवा सबै वडामा रहेको छ ।

४.५ बालबालिकामा पोषण सम्बन्धी अवस्था

बालबालिकाको पोषण स्थिति	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
पोषण नपुगेको	१७	१४	१७	०	११	१५	७४
पोषण पुगेको	४८०	२८४	४५७	४९९	५९८	५२६	२८४४
जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८

नौकुण्ड गाउँपालिकामा बालबालिकाको पोषणको अवस्थालाई विश्लेषण गर्ने हो भने ४९९ बालबालिका मध्ये सबै बालबालिकामा पोषण पुगेको देखिन्छ, भने पोषण अलि बढी नपुगेको वडामा वडा नं १ र ३ देखिन्छ। तर तुलनात्मक रूपमा हेर्दा सबै वडामा पोषणको स्थिति राम्रो देखिन्छ।

४.६ पाँच वर्ष मुनीका बालबालिकामा जन्मदर्ता सम्बन्धी अवस्था

पाँचवर्ष भन्दा मुनिको बालबालिकाको जन्मदर्ता सम्बन्धीविवरण	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
दर्ता गरेको	१२८	२०३	२८९	१९८	१८७	३४०	१३४५
दर्ता नगरेको	३६९	९५	१८५	३०१	४२२	२०१	१५७३
जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८

पाँच वर्ष मुनीका बालबालिकामा जन्मदर्ता सम्बन्धी अवस्थालाई हेर्दा सबै भन्दा बढी जन्म दर्ता गर्न बाँकी रहेको वडा नं ६ रहेको छ। जसमा ३४० जना बालबालिकाको जन्म दर्ता गरिएको छैन। त्यसै गरी सबै भन्दा बढी जन्म दर्ता गर्न सफल वडा न १ रहेको छ। यस वडामा ३६९ जना बालबालिकाको जन्म दर्ता गरिएको तथ्यांक रहेको छ।

४.७ बालबालिकाको खोप सम्बन्धी अबस्था

पन्ध्र (१५) महिना भित्रका बालबालिकाको खोप सम्बन्धी विवरण

बालबालिकाको खोप सम्बन्धी विवरण	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
खोप पाएको	१४६	१७४	२९६	८३	१६६	३३८	१२०३
खोप नपाएको	३५१	१२४	१७८	४१६	४४३	२०३	१७१५
जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८

पाँच वर्ष मुनीका २९१८ जना बालबालिका माथी गरिएको अध्ययन अनुसार सबै भन्दा बढी वडा नं ४ मा ४९९ जना मध्ये ४१६ जनामा १५ महिनासम्म खोप लगाइएको छ भने ८३ जनामा खोपको मात्रा पुरा गरिएको छैन । त्यसै गरी वडा नं ६ मा ५४१ जना मध्ये ३३८ जना बालबालिकामा खोपको मात्रा पुरा गरिएको छैन ।

४.८ गर्भवती महिलाको स्वास्थ्य जाँच सम्बन्धी अबस्था

गर्भवतीआमाको दक्ष स्वस्थाकर्मी बाट सुत्केरी गराएको सम्बन्धी विवरण

सुत्केरी गराएको सम्बन्धी विवरण	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
गराएको	९८	१७५	२४८	५६	१४७	३३६	१०६०
नगराएको	३९९	१२३	२२६	४४३	४६२	२०५	१८५८
जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८

गर्भवती महिलाको स्वास्थ्य जाँचलाई हेर्दा वडा नं ६ मा ३३६ जनाले गर्भ जाँच गराएको देखिन्छ । त्यसै गरी सबै भन्दा कम वडा नं ५ मा ४६२ जनाले गर्भ जाँच नगराएको तथ्यांक रहेको छ । दोश्रोमा वडा नं १ मा ३९९ जनाले गर्भ जाँच नगराएको तथ्यांक रहेको छ । यो तथ्यांकले के देखाउँछ भने गर्भवती महिलाको स्वास्थ्य जाँच गर्ने सम्बन्धमा जनचेतनाको आवश्यकता रहेको छ ।

४.९ गर्भवती महिलाको पोषण सम्बन्धी अवस्था

गर्भवती महिलालाई पोषण खाना सम्बन्धी विवरण

पोषण खाना सम्बन्धी विवरण	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
खुवाएको	१५३	१७७	२८८	५१	१६९	३३३	११७१
नखुवाएको	३४४	१२१	१८६	४४८	४४०	२०८	१७४७
जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८

गर्भवती महिलाको पोषण सम्बन्धी अवस्थालाई विप्लेषण गरेर हेर्दा वडा नं ६ मा सबै भन्दा बढी ३३३ जनालाई पोषिलो आहार खुवाउने गरिएको देखियो भने सबै भन्दा कम वडा नं ४ मा ४९९ जना मध्ये ४४८ जना महिलामा पोषिलो खाना नपुगेको देखिन्छ । यसअर्थमा गर्भवती अवस्थामा पोषिलो आहारा खुवाउनु पर्छ भन्ने जनचेतनाको कमी रहेको देखिन्छ ।

४.१० गर्भवती महिलाको टिटानस विरुद्धको खोप सम्बन्धी अवस्था

गर्भवती महिलाले टिटानस विरुद्धको खोप सम्बन्धी विवरण

खोप सम्बन्धी विवरण	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
खोप पाएको	१५९	१७५	२९४	४५	१७४	२४१	१०८८
खोप नपाएको	३३८	१२३	१८०	४५४	४३५	३००	१८३०
जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८

गर्भवती महिलाले टिटानस विरुद्धको खोप सम्बन्धी विवरणलाई विप्लेषण गरी हेर्दा गर्भावस्थामा लगाउनुपर्ने टिटानस विरुद्धको खोप सबै भन्दा बढी वडा नं ३ मा २९४ जनाले पाएको देखिन्छ । त्यसै गरी सबै भन्दा कम यस्तो खोप नलगाउने वडामा वडा नं ४ मा ४५४ जनाले खोप नपाएको अवस्था रहेको छ ।

खण्ड ५
वडाको समष्टिगत विवरण

वडाको समष्टिगत विवरणमा पुरै नौकुण्ड गाउँपालिकाको प्रत्येक वार्डको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ जुन देहायबमोजिम रहेको छ ।

५.१ खानापकाउने प्रमुख ईन्धन श्रोत

वडा	दाउरा र काठ	मट्टितेल र स्टोभ	एल. पि. जी ग्यास	वायो ग्यास	बिद्युत	साधारण भुसे चुलो	अन्य	जम्मा
१	३८७	०	१०	९६	०	४	०	४९७
२	१९५	०	०	०	०	१०३	०	२९८
३	४२८	०	४४	०	०	२	०	४७४
४	२४९	३	२१२	०	०	३४	१	४९९
५	५९६	०	१२	१	०	०	०	६०९
६	५३५	०	४	०	०	२	०	५४१
जम्मा	२३९०	३	२८२	९७	०	१४५	१	२९१८

(श्रोत: नौकुण्डगाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको खानापकाउने प्रमुख ईन्धनको विवरणलाई केलाउदा सबैभन्दा बढि दाउरा र काठ प्रयोग गर्नेको जनसंख्या बढि रहेको पाईयो भने बिद्युतको उपयोग गरी खाना पकाउने घरधुरी नभएको पाईयो । एल.पी. ग्याँस प्रयोग गरी खाना पकाउने २८२ घरधुरी लाई दोश्रोमा राख्दा भुसेचुल्हो प्रयोग गरी खाना पकाउने १४५ घरधुरी तेश्रोमा र वायोग्याँस (९७ घरधुरी) साथै मट्टितेल र स्टोभ प्रयोग गरी खाना पकाउने १० घरधुरी चौथो स्थानमा रहेको छ । वडागत रुपमा हेर्नेहो भने वडाँ न ५ मा खाना पकाउने प्रमुख ईन्धनको रुपमा सबैभन्दा बढि दाउरा तथा काठ प्रयोग गर्नेको घरधुरी संख्या ५९६छ भने मट्टितेल प्रयोग गर्ने ०घरधुरी र एलपी ग्याँस प्रयोग गर्ने १२ घरधुरी पाईयो भने कुनैपनि वडाले बिद्युतको प्रयोगले खानापकाएको पाईएन । यसै गरी सबैभन्दा बढि एलपी ग्याँसको प्रयोग गर्ने वार्ड नं. ४ रहेको छ जसमा २१२ परिवारले एल.पी. ग्यास प्रयोग गरेको छ भने २४९ घरधुरीले दाउरा र काठ तथा ३ घरधुरीले मट्टितेल र वायो ग्याँस प्रयोग गरेको पाईयो । यसै गरी सबै भन्दा धेरै भुसे चुल्हो प्रयोग गर्ने वार्ड नं. २ मा १०३ घरधुरी रहेको छ । वार्ड नं. १ मा सबैभन्दा बढि वायोग्याँस प्रयोग गर्ने रहेको छन् जसमा एउटै वडाबाट ९६ घरधुरी रहेको छन् भने दाउरा तथा काठमा खाना पकाउने ३८७ घरधुरी, एलपी ग्याँसमा खाना पकाउने १० घरधुरी रहेका छन् । वार्ड नं. ५ मा सबै ४८५

घरधुरीले खाना बनाउन दाउरा तथा काठमात्र प्रयोग गरेको पाईएको छ भने वार्ड नं. २ मा १९५ घरधुरीले खाना बनाउन काठ तथा दाउरा प्रयोग गर्छन भने १०३ घरधुरीले साधारण भुसे चुलो प्रयोग गर्ने गरेका छन् । तर कुनै पनि घरधुरीले मटितेल, एलपिजी ग्यास तथा विद्युतको प्रयोग नगर्ने गरेको तथ्यांक सर्वेक्षणले देखाउछ ।

५.२ फोहोरमैला ब्याबस्थापन

वडा	आफै ब्यबस्थापन गर्ने	खाडलमा हाले	जलाउने	बाहिर राख्ने	अब्यबस्थित	अन्य	जम्मा
१	२२१	४५	२१५		०	१६	४९७
२	२१८	४६	०	३३	१	०	२९८
३	२५९	६९	२२	३३	३४	५७	४७४
४	४९५	१	०	०	०	३	४९९
५	३९०	८९	१६	०	९७	१७	६०९
६	४७५	६५	०	०	१	०	५४१
जम्मा	२०५८	३१५	२५३	६६	१३३	९३	२९१८

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्डगाउँपालिकाको फोहोरमैला व्यावस्थापनलाई हेर्दा आफैँ खाडलमा हाले वा संकलित फोहोरलाई जलाउने घरधुरी २६२६ रहेको पाइयो भने बाहिर खालिठाउँमा फाल्ने घरधुरी १३३ रहेको देखिन्छ । घरधुरीले फोहोर बाहिर खालिठाउँमा फाल्ने गरेको पाईयो भने गाउँपालिकाले उठाउनेमा जम्मा ६६ घरधुरी रहेको पाईयो । आफैँ खाडलमा हाले वा जलाउने घरधुरी जम्मा २६२६ रहेको छ । फोहोरमैला व्यवस्थापनको अवस्थालाई वडागतरूपमा केलाउदा सबैभन्दा बढि आफैँ खाडलमाहाले वा संकलित फोहोर जलाउने घरधुरी वार्ड नं. ६ मा सबैभन्दा बढि अर्थात ५४० रहेको छ भने बाहिर खाली ठाउँमा फाल्ने गर्नेको संख्या १३३ घरधुरी रहेको छ भने गाउँपालिकाले उठाउने मा जम्मा ६६ घरधुरी मात्र रहेको छ ।

५.३ पानीको श्रोतहरु

खानेपानीको किसिम	पाइप धारा घरमा	पाइप धारा सार्वजनिक	डिप बोरिंग	नढाकिएको इनार र कुवा	नदी खोला	मुलको पानी	अन्य	जम्मा
वडा १	२४	४६७	०	४	०	१	१	४९७
वडा २	३	२९५	०	०	०	०	०	२९८
वडा ३	७१	४०१	१	१	०	०	०	४७४
वडा ४	११७	३७५	०	२	३	०	२	४९९
वडा ५	६०४	४	०	०	०	१	०	६०९
वडा ६	३०९	२३१	०	०	०	०	१	५४१
नौकुण्ड	११२८	१७७३	१	७	३	२	४	२९१८

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको पानीको श्रोतलाई हेर्दा सबैभन्दा बढि सार्वजनिक धारा प्रयोग गर्ने घरधुरी रहेका छन् जसको संख्या १७७३ रहेको छ, निजी धारा भएको घरधुरी ११२८ रहेका छन् । खोलाको पानीखाने घरधुरी ३ छन् भने मूलको पानी खाने घरधुरी २ छन् । ७ घरधुरीले इनारको पानी खाने गरेको पाईएको छ । बोरिङको पानी प्रयोग गर्ने घरधुरी वार्ड नं. ३ मा १ घरधुरी रहेका छन् ।

५.४ बत्तीको मुख्य श्रोत

वत्तिको किसिम	विद्युत लाइन	मट्टीतेल र टुकी	सोलार	वायो ग्यास	अन्य	जम्मा
वडा १	४३५	०	६२	०	०	४९७
वडा २	२६६	०	३२	०	०	२९८
वडा ३	४६६	१	७	०	०	४७४
वडा ४	४९७	१	१	०	०	४९९

वडा ५	६०९	०	०	०	०	६०९
वडा ६	५२१	२	१८	०	०	५४१
नौकुण्ड	२७९४	४	१२०	०	०	२९१८

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

बत्तिको मुख्य श्रोतको बारेमा समग्रमा हेर्दा नौकुण्ड गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढि विद्युत उपयोग गर्ने २७९४ घरधुरी, सोलार प्रयोग गर्ने १२० घरधुरी र मट्टितेल प्रयोग गर्ने गर्ने ४ घरधुरी रहेका छन् । विद्युत सबैभन्दा बढि उपयोग गर्ने वार्ड नं.: ५ रहेको छ जहाँ ६०९ घरधुरीले विद्युत उपयोग गर्छन् । भने सबैभन्दा कम प्रयोग गर्ने वार्ड नं.: २ रहेको छ । यसै गरी सबैभन्दा बढि सोलार वार्ड नं.: ४ मा (६२ घरधुरी) रहेको छ।

५.५ शौचालयको किसिम

शौचालय किसिम	शौचालय नभएको	फलस भएको(सार्वजनिक ढल)	फलस भएको(सेफ्टी ट्यांकी)	साधारण खाडलमा ढाकेको	सामुदायिक चर्पी	वाटर सिल	शौचालय भएको तर प्रयोग नगरेको	अन्य	जम्मा
वडा १	८०	२५	३७९	८	०	०	४	१	४९७
वडा २	१३	१२	२७०	२	०	०	१	०	२९८
वडा ३	९	३	६४	३९६	०	०	०	२	४७४
वडा ४	१४	२	४८०	१	०	०	०	२	४९९
वडा ५	२८	४	४२१	१५६	०	०	०	०	६०९
वडा ६	२	३	२०३	२०५	०	११९	७	२	५४१
नौकुण्ड	१४६	४९	१८१७	७६८	०	११९	१२	७	२९१८

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको शौचालयको किसिमलाई हेर्दा सबैभन्दा बढि सेफ्टी ट्यांकी सहित फलस भएको रहेको छ जसमा १८१७ शौचालय रहेको छन् । अर्कोपनि शौचालय नभएको घरधुरी संख्या १४६ रहेको छ । फलस भएको सार्वजनिक ढल ४९ शौचालय र साधारण खाडलमाढाकेको शौचालय ७६८ भएको देखिएको छ । सबैभन्दा बढि

फलस भएको वार्ड नं. ४ मा रहेको छ जसमा ४८० शौचालय रहेको छ भने साधारण खाडलमा ढाकेको मा १ शौचालय र फलस भएको सार्वजनिक ढलमा २ शौचालय रहेको छ । शौचालयनै नभएको १४ घरधुरी रहेको छ । त्यसैगरी वार्ड नं. १ मा शौचालय नभएको ८० घरधुरी, फलस भएकोसार्वजनिक ढल २५ शौचालय, फलस भएको(सेफिटीट्यांक) ३७९ शौचालय र साधारण खाडलमाढाकेको शौचालय८ रहेको छ । वार्ड नं. १ र ५ मा सबैभन्दा बढि शौचालय नभएको रहेको छ ।

५.६ घरको प्रकार

छानाको किसिम	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
जस्ता पाता	३९८	२९५	४१२	४३१	५०४	४८७	२५२७
फुस वा खरको	०	०	०	०	०	०	०
टायल खपडा र हुंगा	६	०	१	२	०	१	१०
सिमेन्ट र ढलान	९०	१	५८	६२	९९	४८	३५८
काठ र फल्याक	१	०	०	२	१	०	४
माटो	०	०	०	०	०	०	०
अन्य	२	२	३	२	५	५	१९
जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको सम्पूर्ण वडाहरुको तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गर्दा घरको प्रकारमा सबैभन्दा बढि जस्ता पाता भएको रहेको छ जसमा २५२७ घर रहेको छ भने सबैभन्दा कम काठको खम्बा रहेको छ जसमा जम्मा ४ घर रहेको छ । दोश्रो नम्बरमा ईटा तथा सिमेन्टको घर रहको छन् जसमा जम्मा ३५८ घर छन् भने तेश्रोस्थानमा अन्य घर रहका छन् जसमा१९घर रहेका छन् भने चौथो नम्बरमा टायल खपडामा रहेका छन् जसमा १० घरधुरी रहका छन् ।

वार्ड नं. १ मा जस्ता पाताको घर ३९८ रहेको छ भने सिमेन्ट र ढलानको ५८ घर, टायल खपडाको ६ घर, काठ फल्याकको १ वटा घर रहेको छ ।

वार्ड नं. २ मा जस्ता पाताको घर २९५ रहेको छ भने सिमेन्ट र ढुंगाको १ घर, टायल खपडाको ० घर, काठ फल्याकको ० वटा घर रहेको छ ।

वार्ड नं. ३ मा जस्ता पाताको घर ४१२ रहेको छ भने सिमेन्ट र ढुंगाको ५८ घर, टायल खपडाको १ घर, काठ फल्याकको घर छैनन ।

वार्ड नं. ४ मा जस्ता पाताको घर ४३१ रहेको छ भने सिमेन्ट र ढुंगाको ६२ घर, टायल खपडाको २ घर, काठ फल्याकको २ वटा घर रहेको छ ।

वार्ड नं. ५ मा जस्ता पाताको घर ५०४ रहेको छ भने सिमेन्ट र ढुंगाको ९९ घर, टायल खपडाको ० घर, काठ फल्याकको १ वटा घर रहेको छ ।

वार्ड नं. ६ मा जस्ता पाताको घर ४८७ रहेको छ भने सिमेन्ट र ढुंगाको ४८ घर, टायल खपडाको १ घर, काठ फल्याकको ० वटा घर रहेको छ ।

५.७ नक्सा पास भएको तथा नभएको घरहरु

वार्ड	छ	छैन	जम्मा
१	३४०	१५७	४९७
२	२८९	९	२९८
३	३९५	७९	४७४
४	४३४	६५	४९९
५	२०	५८९	६०९
६	३११	२३०	५४१
जम्मा	१७८९	११२९	२९१८
प्रतिशत	६१.३१५	३८.६९५	१००५

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको समग्र वार्डहरुको तथ्याडकलाई केलाएर हेर्दा ६१.३१ प्रतिशत घरको नक्सा पास भएको पाइएको छ भने ३८.६९ प्रतिशत घरको नक्सा पास नभएको पाइएको छ । यसरी हेर्दा नक्सा पास नभएको भन्दा नक्सा पास भएको घरसंख्या बढि रहेको छ । वडागत तथ्याडकलाई हेर्दा सबैभन्दा बढि नक्सा पास भएको घर संख्या वार्ड नं. ४ मा रहेको छ जसमा ४३४ घर रहेका छन् भने नक्सा पास नहुने घर ६५ रहेका छन् ।

यसै गरी सबै भन्दा कम नक्सापास भएको घर संख्या वार्ड नं ५ रहेको छ, जसमा जम्मा २० घरको नक्सा पास भएको पाईएको छ भने नक्सा पास नभएको ५८९ घर रहेका छन् ।

५.८ बैङ्क खाता विवरण

वार्ड	छ	छैन	जम्मा
१	३३८	१५९	४९७
२	१९६	१०२	२९८
३	३००	१७४	४७४
४	१६८	३३१	४९९
५	२६१	३४८	६०९
६	५१३	२८	५४१
जम्मा	१७७६	११४२	२९१८
प्रतिशत	६०.८६ ५	३९.१४ ५	१०० ५

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरघुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको बैङ्क खाता भएको र नभएको तुलना गर्दा भएकोमा ६०.८६ प्रतिशत र नभएकोमा जम्मा ३९.१४ प्रतिशत रहेको छ । यसरी हेर्दा धेरैको बैङ्कमा पहुँच रहेको पाईयो । सबैभन्दा बढि बैङ्क खाता हुनेमा वार्ड नं.६ रहेको छ भने सबैभन्दा कम खाता हुनेमा वार्ड नं.४ रहेको छ जसमा १६८ घरमात्र बैङ्कको पहुँचमा रहेको छ ।

५.९ भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

वार्ड	छ	छैन	जम्मा
१	३५४	१४३	४९७
२	१५५	१४३	२९८
३	४१८	५६	४७४
४	४४१	५८	४९९
५	५४४	६५	६०९

६	२०९	२३२	५४९
जम्मा	२२२९	६९७	२९९८
प्रतिशत	७६.९९ ५	२३.८९ ५	९०० ५

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरघुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको भुकम्प प्रतिरोधी घरको बारेमा हेर्दा ७६.९९ प्रतिशत घरहरू भुकम्प प्रतिरोधी रहेको छन् भने २३.८९ प्रतिशत घर भुकम्प प्रतिरोधी नभएको पाईएको छ । सबैभन्दा बढि घरहरू भुकम्प प्रतिरोधी भएको वाड नं. ५ रहेको छ जसमा ५४४ रहेको छ भने सबैभन्दा कम वार्ड नं. २ मा छन् जसमा जम्मा ९५५ घर रहेका छन् । यसै गरी भुकम्प प्रतिरोधी नभएकोमा सबैभन्दा बढि वार्ड नं. ६ रहेको छ जसमा २३२ वटा भुकम्प प्रतिरोधी नभएका घरहरू छन् भने कममा वाड नं. ३ मा जम्मा ५६ घर रहेका छन् ।

५.९० सीप र तालिम

व्यवासायिक सिप तालिम	महिला	पुरुष	तेस्रो लिङ्गी	जम्मा
निर्माण सम्बन्धी	४९७	४९७	०	८३४
व्यवासायिक सिप तालिम				
बास तथा छाला बाट निर्मित हस्त सामग्री	०	२	०	२
सूचना प्रविधि ,इलेक्ट्रोनिकस,इलेक्ट्रोनिकल	०	६	०	६
सिलाई ,बुनाइ ,बुटिक ,पार्लर, सृंगार	४९	६	०	४७
जनस्वास्थ्य सम्बन्धी	७	०	०	७
पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी	५	५	०	९०
पर्यटन , टुर गाइड, ट्राभल र सत्कार सम्बन्धी	०	२६	०	२६
कला सम्बन्धी	०	३	०	३
जम्मा जनसंख्या	४९०	४७७	०	९६७

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरघुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको सम्पूर्ण वडाहरूको तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गर्दा विभिन्न किसिमको सीप तथा तालिम लिनेमा सबैभन्दा बढि निर्माण सम्बन्धी सिप तथा तालिम लिनेको संख्या रहेको छ । जसमा ४९७ पुरुष तथा

त्याति नै संख्यामा महिलाहरु रहेका छन् । त्यसपछि पछि सिलाइ, बुनाइ, बुटिक, पार्लर, सृङ्गार सम्बन्धी रहेको छ । जसमा ४७ जना रहेको छ । त्यसै गरी पर्यटन, टुरगाइड, ट्राभल र सत्कार सम्बन्धी सिप भएका २६ जना रहेको आंकडाले देखाउछ ।

५.११ मृत्युहुनेहरुको कारण सम्बन्धी विवरण

वार्ड	महामारी	सर्ने रोग	एड्स	नसर्ने रोग	द'घटना	आत्महत्या	अन्य	जम्मा
१				११	२	२	०	१५
२				०	०	०	०	०
३		१		२	३	०	०	६
४		३		८	४	०	०	१५
५	१	१		६	०	०	०	८
६		२		०	१	०	०	३
जम्मा	१	७	०	२७	१०	२	०	४७

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको सम्पूर्ण वडाहरुको तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गर्दा मृत्यु हुनेहरुको विभिन्न कारणहरुमा सबैभन्दा बढि २७ जनाको मृत्यु नसर्ने रोगको कारणबाट भएको देखिएको छ, दुर्घटनाबाट १० जनाको मृत्यु भएको भने सबैभन्दा कम मृत्यु महामारीको कारणले रहेको छ जसमा जम्मा १ जनाको मृत्यु भएको देखिएको छ भने आत्म हत्याबाट २ जना र एचआईभी एड्सबाट कुनै पनि वडामा कोही पनि मरेको छैन ।

५.१२ सडक संग जोडिएका घरहरुको संख्या

सडक बाटोको किसिम	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
पक्क र कालो पत्रे सडक	०	०	०	०	४	०	४
ग्राभेल सडक	५	०	१२	०	०	०	१७

धुले सडक (कच्ची)	२२०	२५६	१६७	२१२	५६०	४८१	१८९६
गोरेटो बाटो जोडिएको	२५२	४२	२९४	२८५	४४	६०	९७७
अन्य	२०	०	१	२	१	०	२४
जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

विभिन्न किसिमका सडक संग जोडिएका घरहरु विश्लेषण गर्दा जम्मा ०.१३ प्रतिशत अर्थात ४ घरहरु कालोपत्रे सडक संग जोडिएको पाइएको छ । त्यसमा पनि सबैभन्दा वार्ड नं. ५ मा मात्र पाइएको छ । यसै गरी जम्मा ०.५८ प्रतिशत अर्थात १७ घर ग्रभेल बाटो संग जोडिएका पाइयो भने आधा भन्दा धेरै अर्थात ६५ प्रतिशत अर्थात १८९६ घर कच्ची बाटो संग जोडिएको पाइएको छ । यसै गरी ३३.४८ प्रतिशत अर्थात ९७७ घर गोरेटो सडक संग जोडिएको पाइयो । र अन्यमा २४ घर रहेको पाइएको छ ।

५.१३ सिंचाईको प्रकार

सिंचाईको किसिम	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
कुलो	४५९	०	१८७	६७	१८८	११	९१२
नहर	०	०	२	०	०	०	२
बोरिंग	०	०	०	०	०	०	०
ट्युबवेल	०	०	०	०	०	०	०
लिफ्टिङ बाँध	०	०	०	०	०	०	०
पोखरी	०	०	०	०	०	०	०
धारारपाईपवाट	०	०	३	२	५०	१	५६
वर्षाको पानी	०	११४	२२२	९	३१५	४८९	११४९
सिंचाई नभएको	३६	१८२	६०	४०१	५६	३९	७७४
अन्य	२	२	०	२०	०	१	२५

जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८
-------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिकाको सिंचाइका प्रकारहरु सम्बन्धि विवरणलाई विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढि संख्यामा वर्षाको पानि प्रयोग गरेको पाईयो जसमा ११४९ वटा घरधुरीले वर्षाको पानीमा भर पर्नु परेको बताएका छन । सबैभन्दा कम अन्य रहेको छ जस्मा जम्मा २५ वटा मात्र रहेको छ भने दोस्रोमा कुलोकोप्रयोग ९१२ वटा घरधुरीले, तेस्रोमा सिंचाइ नहुने घरधुरीको संख्या अत्याधिक रहेको छ । जसमा ७७४ घरधुरी रहेकाछन । वर्षाको पानिलाइ सिंचाइको रुपमा प्रयोग गर्ने घरधुरी संख्या तथा सिंचाइ हुन नसक्ने घरधुरी संख्यालाई तुलनात्मक रुपमा हेर्ने हो भने नौकुण्ड गाउँपालिकामा सिंचाइको निकै ठुलो समस्या रहेको छ ।

५.१४ विमा गरेका घरधुरी सम्बन्धि विवरण

बीमा किसिम	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
जीवन बीमा	२३९	१६६	११८	८६	१२१	१२४	८५४
स्वास्थ्य बीमा	०	०	०	०	०	०	०
नीर जीवन विमा	०	०	०	०	०	०	०
पशु पन्छी विमा	०	०	०	०	०	०	०
अन्य बीमा	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२३९	१६६	११८	८६	१२१	१२४	८५४

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

नौकुण्ड गाउँपालिका भित्र रहेका घरधुरीहरुले गरेको विमा सम्बन्धि विश्लेषण गर्दा कुल २९१८ घरधुरी मध्ये जम्मा ८५४ घरधुरीले मात्र विमा गरेको पाईयो । जसमा सबै नै जीवन विमागर्ने घरधुरी जीवन विमागर्ने हुन । नौकुण्डगाउँपालिका अन्य बाँकी कुनै पनि प्रकारको विमा नगर्ने गरेको पाइयो ।

५.१५ आफ्नो उत्पादनले बर्षमा खान पुग्ने घर धुरीको विवरण

परीवारलाई कति महिना खान पुग्छ	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	जम्मा
३ महिना	०	०	१२९	२	१५	३	१४९
४ देखि ६ महिना	१	०	२५७	५५	२९९	१२९	७४१

७ देखि ९ महिना सम्म	१९	०	२८	२०५	१२८	३०९	६८९
९ महिना भन्दा बढी	४७७	२९७	५७	२३०	१६७	८९	१३१७
१२ महिना मजदुरी गरेर खाने	०	१	३	७	०	११	२२
जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८

(श्रोत: नौकुण्ड गाउँपालिका घरधुरी सर्वेक्षण २०७५)

यसरी समग्र गाउँपालिकाको कृषिमा आधारित घरधुरीको विश्लेषण गर्दा बाह्रै महिना खान पुग्ने जम्मा ४५.१३ प्रतिशत अर्थात् १३१७ घरधुरी मात्र देखिएको छ । अधिकांश घरधुरी ४ देखि ९ महिना सम्म मात्र खान पुग्ने देखिएको छ जसमा ४९.००६ प्रतिशत अर्थात् १४३० घरधुरी रहेका छन् । बाह्रै महिना जनमजदुरी गरेर खाने परिवार जम्मा १२ घरधुरी मात्र रहेको छ । यो ०.४१ प्रतिशत मात्र हो । ३ महिना सम्म मात्र खान पुग्ने घरधुरी वडा नं १ मा एक जना पनि नभएको देखिन्छ । तर ९ महिना भन्दा बढी खान पुग्ने घरधुरी सबै भन्दा बढी ४७७ वा १६ प्रतिशत रहेको छ भने यस वडामा १२ महिना नै जनमजदुरी गरेर खाने घरधुरी कुनै पनि नरहेको तथ्यांकले देखाउँछ ।

५.१६ सामाजिक सुरक्षा भत्ता

सुरक्षा भत्ता किसिम	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
ज्येष्ठ नागरिक	५८	३४	६६	६८	७६	८१	३८३
एकल महिला	४२	१०	३७	३८	५४	३८	२१९
पूर्ण अपाङ्ग	३	१	४	९	७	६	३०
आसिक अपाङ्ग	०	२	३	२	५	४	१६
बाल सुरक्षा अनुदान	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	१०३	४७	११२	११८	१४५	१२९	६५४

सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणलाई विप्लेषण गर्ने हो भने ज्येष्ठ नागरिक भत्ता सबै भन्दा बढी वडा नं ६ मा ८१ जनाले प्राप्त गरेका छन् । २ नं वडामा मात्र ३४ जनाले प्राप्त गरेका छन् । त्यसै गरी एकल महिला भत्ता सबै भन्दा बढी वडा नं ५ मा ५४ जनाले र थोरैमा वडा नं २ मा १० जनाले प्राप्त गरेका छन् । पूर्ण अपाङ्ग

सबै भन्दा बढी वडा नं ४ मा ९ जनाले र वडा नं २ मा १ जनाले मात्र प्राप्त गरेका छन् । बालसुरक्षा अनुदान हालसम्म कुनै पनि वडामा कसैले प्राप्त गर्न नसकेको तथ्यांकले देखाउछ ।

५.१७ जग्गाको स्वामित्वको आधारमा घर धुरी विवरण

जग्गाको स्वामित्वको विवरण	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
निजि र नम्बरी	४९५	२९६	४६८	४९७	६०६	५३२	२८९४
गुठि	०	०	५	०	०	०	५
सार्वजनिक	०	०	०	०	०	०	०
ऐलानी	०	०	०	०	०	०	०
अन्य	२	२	१	२	३	९	१९
जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८

जग्गाको स्वामित्वको आधारमा घरधुरी विवरणलाई हेर्दा निजि र नम्बरी जग्गा सबै भन्दा धेरै घरधुरी रहेको देखिन्छ । वडा नं ३ मा मात्र ५ घरधुरी गुठीको रहेको छ ।

५.१८ छानाको किसिमको आधारमा घरधुरी

छानाको किसिम	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
जस्ता पाता	३९८	२९५	४१२	४३१	५०४	४८७	२५२७
फुस वा खरको	०	०	०	०	०	०	०
टायल र खपडा र ढुंगा	६	०	१	२	०	१	१०
सिमेन्ट र ढलान	९०	१	५८	६२	९९	४८	३५८
काठर फल्याक	१	०	०	२	१	०	४
माटो	०	०	०	०	०	०	०
अन्य	२	२	३	२	५	५	१९
जम्मा	४९७	२९८	४७४	४९९	६०९	५४१	२९१८

छानाको किसिमको आधारमा घरधुरी विप्लेषण गर्दा सबै भन्दा बढी जस्ता पाता भएका घरहरू रहेका छन् । जस्ता पाताले बनेका घरको संख्या जम्मा २५२७ रहेको छ भने दोश्रोमा सिमेन्ट र ढलान घर रहेका छन् । त्यस्ता घरको संख्या जम्मा ३५८ रहेको छ । टायल र खपडा र ढुंगाले बनेका घर जम्मा १० मात्र रहेको छ ।

खण्ड ६

कृषि तथा पशु पालन सम्बन्धी विवरण

६.१ कृषि पकेट क्षेत्रहरुको विवरण :

१	लौकिल तकारी पकेट क्षेत्र	नौकुण्ड ६
२	खाल्चेत तकारी पकेट क्षेत्र	नौकुण्ड ५
३	भोर्ले फलफ'ल पकेट क्षेत्र	नौकुण्ड ५
४	सरमथलि कफि पकेट क्षेत्र	नौकुण्ड ४
५	लसुन पकेट क्षेत्र	नौकुण्ड १

६.२ ब्यवसायिक किसानहरु

१	श्याम ब.घले	बन्दा, काउलि, टमाटर
२	दिलमान घले	बन्दा, काउलि, टमाटर
३	सुन्तली घले	बन्दा, काउलि, टमाटर
४	खिल नाथ पौडेल	बन्दा, काउलि, टमाटर
५	दिलमाया लमिनी	बन्दा, काउलि, टमाटर
६	दिल ब.तमाङ	बन्दा, काउलि, टमाटर
७	पासाङ तमाङ	बन्दा, काउलि, टमाटर

६.३ कृषक समुह

क्र.स.	समुहको नाम	ठेगाना	दर्ता मिति	सम्बन्धित ब्यक्ति	सम्पर्क न.
१	कपथलि कृ.स.	नौकुण्ड ६	२०७५/४/२७	नेमा फुर्पा घिसिङ	९८०३०६९८९०
२	घाप डाडा कृ.स.	नौकुण्ड ३	२०७५/४/३०	दावा थिङ	
३	प्रगतिशिल कृ.स.	नौकुण्ड ६	२०७५/०६/१०	पासाङ पेम्बा तितुङ	९८१३०३६६३३
४	लारच्याङ कृ.स.	नौकुण्ड ३	२०७५/६/२१	सानुकान्छा ग्लान	
५	सुन्दर देवि कृ.स.	नौकुण्ड ४	२०७५/०६/२१	सानुमाया थिङ	९८२३८५७८९०
६	सिस्नेरी कृ.स.	नौकुण्ड ६	२०७५/७/२८	मगलमान लोप्चन	९८१००४०८२१
७	भुसावारी कृ.स.	नौकुण्ड १	२०७५/८/१६	सुकु ब.घले	९८२३३९०९५१
८	सम्भनाटोल कृ.स.	नौकुण्ड ३	२०७५/७/२०	विष्णु ब.रिजाल	९८०८१५५८२२
९	नवबुद्ध कृ.स.	नौकुण्ड ५	२०७५/९/२४	पवित्रा लोप्चन	९८१३६८८८९०
१०	भुमिस्थान कृ.स.	नौकुण्ड ६	२०७५/१/१६	प्रेम लोप्चन	९८०३५१६५५४
११	भुमिस्थान खाल्चेत कृषि तथा महिला कृ.स.	नौकुण्ड ५	२०७५/१/२३	दिलमाया लमिनि	९८०८१०९३२९
१२	डेर्कुभुमि कृ.स.	नौकुण्ड २	२०७५/१/२५	पेम्बा थोक्रा	९८४१९०३४८१
१३	चिति पशु तथा कृषि कृ.स.	नौकुण्ड ५	२०७५/१२/२९	रेवति पौडेल	१०६८०४७१
१४	बालकन्या कृ.स.	नौकुण्ड ५	२०७६/२/१९	शारदा गुरुङ	९८६३१९५२६६
१५	गेजेगाड उत्थानशिल कृ.स.	नौकुण्ड १	२०७६/२/२३	कामी लोप्चन	९८२३८०४१७०
१६	घाड हुण्डली कृ.स.	नौकुण्ड ३	२०७६/६/१०	राज कु.घले	९८१८८५५८१९
१७	केरसिङ कृ.स.	नौकुण्ड ३	२०७६/९/७	चोक ब.प्याकोल	९८०८२६००७५
१८	आकाशदेवि कृ.स.	नौकुण्ड ३	२०७६/९/९	केदार ब. तमाङ	९८१०३०१४१२
१९	देस्या दोडबो कृ.स.	नौकुण्ड १	२०७६/९/२१	हिरा लामा	९८१८२९२८७३

६.४ गाउँपालिकाको कृषि योजनाहरु :

नौकुण्ड गाउँपालिका गाउँपालिकाको कार्यालय रसुवा

आ.व. २०७६/०७७ बजेटको स्रोत/तह-नेपाल सरकार

सि.न.	अनुदान प्राप्त क्रियाकलाप	सब प्रोजेक्ट	विनियोजन रु.			जम्मा
			प्रथम चौमासिक	दोस्रो	तेस्रो	
१	सहकारी सिचाई,साना सिचाई मर्मत तथा निर्माण	कृषि विभाग	५००	०	०	५००
२	माटा परिक्षण गरि माटो सुधारको लागी सामाग्री प्रविधि वितरण र हस्तान्तरण	केन्द्रिय प्रयोगशाला	२००	०	०	२००
३	भकारो सुधार कार्यक्रम	केन्द्रिय प्रयोगशाला	३००	०	०	३००

६.५ गाँउपालिका/नगरपालिका भित्र रहेका व्यवसायिक कृषि तथा पशु फार्महरुको विवरण

क्र.सं	फार्मको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम र सम्पर्क	
			नाम	सम्पर्क नम्बर
१	किमरजोड पशुपन्ध्री तथा कृषक समुह	नौकुण्ड ६	दावा ग्याम्जो लामा	
२	जुरे ढुङ्गा बाखा पालक समुह	नौकुण्ड १	कारसिङ्गी नेगी	
३	हुन्डाली कृषक समुह	नौकुण्ड ३	ओमन घले	9813770578
४	प्रगतिशील कृषक फर्म	नौकुण्ड २	हर्क बहादुर तामाङ	9803499220
५	श्री नमुना बङ्गुर कृषि फर्म	नौकुण्ड ४	जगत बहादुर कामी	9818342989
६	सुर्यमुखी कृषि तथा पशुपन्ध्री फर्म	नौकुण्ड ५	गायत्री न्यौपाने	9813428257
७	लाम्राङ कृषि तथा पशुपन्ध्री फर्म	नौकुण्ड ३	सुरेन्द्र ग्यावा	
८	सिंगा देवी कृषि फर्म	नौकुण्ड ५	मनिषा तामाङ	9813765928

६.६ गाँउपालिका/नगरपालिका भित्र रहेका चरन क्षेत्र/पाटनहरुको विवरण

क्र.सं.	पाटन/चरनको नाम	वडा नं.	ठेगाना	पाटन/चरनको प्रकार		क्षेत्रफल (रोपनी)	पाटन भित्र पाईने वनस्पति र जिवजन्तुहरु
				निजी	सार्वजनिक		
१	छोसाड खर्क	२	नौकुण्ड २		✓		चितुवा, भालु, बादर, चराचुरुङ्गी (कालिज, तित्रा, ढुकुर अन्य, रुख तथा भै घाँस
२	वालुवा खर्क	२	नौकुण्ड २		✓		
३	सातधारे खर्क	२	नौकुण्ड २		✓		
४	च्याउचे खर्क	२	नौकुण्ड २		✓	२०० हेक्टर	
५	रहुचुली खर्क	२	नौकुण्ड २		✓		
६	पालोदी खर्क	२	नौकुण्ड २		✓		
७	चौलानी पाखा खर्क	५	नौकुण्ड ५		✓		
८	लामचेत खर्क	५	नौकुण्ड ५		✓		
९	याकु खर्क	३	नौकुण्ड ३		✓	१५० हेक्टर	
१०	नौकुण्ड पाखा चरण	४	नौकुण्ड ४		✓	३०० हेक्टर	
११	लुपुखर्क	१	नौकुण्ड १		✓	४०० हेक्टर	
१२	ब्रारेन्दा	१	नौकुण्ड १		✓		
१३	साडलिग्वो	१	नौकुण्ड १		✓		
१४	सिपुडडाडाँ खर्क	१	नौकुण्ड १		✓		
१५	लाल्ते खर्क	१	नौकुण्ड १		✓		
१६	माउपाखा खर्क एकपासा	६	नौकुण्ड ६		✓	२०० हेक्टर	

६.७ कृषि कार्यका लागि जग्गा प्रयोग गर्ने घर धुरी

जग्गा प्रयोग गर्ने घरधुरी	जग्गा प्रयोग नगर्ने घरधुरी	नखुलेको	जम्मा
२४८६	४२८	४	२९१८
८५.१९	१४.६६	०.१३	१००%

६.८ कृषिकार्यको लागि प्रयोग जग्गा सम्बन्धि विवरण

आफ्नो परिवारको नाममा रहेको जग्गा	आफ्नो परिवार बाहेक अरुको नाममा रहेको जग्गा	जम्मा घरधुरी
२३९१	९५	२४८६
९६.१७	३.८२	१००%

६.९ कृषि उत्पादन तथा बिक्रि वितरण गर्ने घरपरिवार सम्बन्धि विवरण

कृषि उत्पादन तथा बिक्रि गर्ने	कृषि उत्पादन तथा बिक्रि नगर्ने	नखुलेको	जम्मा घरधुरी
२६१७	२९८	३	२९१८
८९.६८	१०.२१	०.१०	१००%

६.१० बालिअनुसार उत्पादन गर्ने घर- परिवार सम्बन्धि विवरण

कृषि बालि	घरधुरी	प्रतिशत (%)
तरकारी उत्पादन	१९६	६.७२
अन्न बालि	१४९	५.११
नगदेवाली	२८	०.९६
दाल बालि	३	०.१
फलफुल	२	०.०७
तेलहन उत्पादन	१	०.०३

६.११ अन्य कार्यक्रमहरु:

सि.न.	विवरण	रकम रु....
१	कृषि सुचना तथा प्रविधि प्रसार प्रचार	५००००
२	कृषि तथा पशु विमा सम्बन्धि अभिमुखिकरण	१०००००
३	रपालिका स्तरिय फलफुल खेति तालिम	५००००
४	मौरि पालन तालिम	५००००
५	उत्कृष्ट किसानलाई पुरस्कार विचरण	२००००
६	५० प्रतिशत अनुदानमा व्यवसायिक युवा लक्षित कार्यक्रम	२४००००
७	५० प्रतिशतमा उन्नत विउ वितरण	५००००
८	प्लाष्टिक टनेल वितरण ५० प्रतिशतमा	१५००००
९	मौरि गोला सहित र गोला बाहेक घर वितरण ५० प्रतिशतमा	१७००००
१०	कृषि सामाग्रीहरु खरिद(लुज पाइप,सिकेचर,फिरफिरे,स्प्रेयर,ईन्सेक्ट नेट)आदि ७५ प्रतिशतमा वितरण	१०००००
११	सेमि हाईटेक प्लाष्टिक घर निर्माण ७५ प्रतिशतमा	३५००००
१२	आपतकालिन बालि उपचार	५००००

खण्ड ६

अनुसूचीहरु

अनुसूची १

संस्थागत विवरण

क्र.स	संस्थागत को नाम	वडा १	वडा २	वडा ३	वडा ४	वडा ५	वडा ६	नौकुण्ड
१	कृषि/पशु समूह	१५	१२	१५	१७	१७	१८	९४
२	युथ क्लब र युवा क्लब	३	०	६	०	०	२	११
३	फुटबल क्लब	०	०	०	०	०	०	०
४	वचत समूह	१	०	३	१	०	३	८
५	सरकारी संस्थान र गैर सरकारी संस्थान	०	०	४	३	१	३	११
६	प्रहरी चौकी	०	०	१	०	०	०	१
७	बैंक र वित्तीय संस्था	०	१	१	०	०	०	२
८	सामुदायिक भवन	०	०	०	०	०	०	०
९	पशु (भेटेनरी)र उपचार केन्द्र	०	०	०	०	०	०	०
१०	पिकनिक स्पट	०	०	१	२	०	२	५
११	होटल र लज	०	०	२	०	०	०	२
१२	भोलुंगे पुल	९	४	५	३	२	५	२८
१३	मैदान	०	०	३	१	०	१	५
१४	एफ.एम	०	०	०	०	०	०	०
१५	पत्र पत्रिका	०	०	०	०	०	०	०

१६	मठ मन्दिर/चर्च	०/०	०/१	३/१	५/१	८/०	०/०	१६/३
१७	गुम्बा	४	२	४	५	३	२	२०
१८	खानेपानी परियोजना	६	५	१०	७	२२	१२	६२
१९	सार्वजनिक शौचालय	०	०	०	०	०	०	०

गैरसरकारी संस्थाको विवरण

गैससको नाम	वडा नं	समेटेको क्षेत्र	विषयगत क्षेत्रसंख्या	सहयोगीविकास साभेदारीको नाम
मानेकोर सोसाईटीनेपाल	४,१	नौकुण्ड गा.पा	खा . पा	सेभ द चिल्ड्रेन
सीडी सी नेपाल	४,३	नौकुण्डगा.पा	जिविकोपार्जन	
लाकोस रसुवा	६,४,३		जिविकोपार्जन कृषि	
स्वास नेपाल	६		LIVELIHOOD बाखा पालन र कुखुरा पालन	
नेपालरेडक्रस सोसाइटी	सबै		सामाजिक कार्य	
बतास फाउन्डेसन	१,२,४,५	नौकुण्ड गा.पा	खा.पा जिविकोपार्जन कृषि	
पुर्णिमा परियोजना	सबै	नौकुण्डगा.पा	सामाजिक कार्य,सिभिल इन्जिनियरिङ	DFID

प्रहरी चौकी

क्र.श	नाम	वडा न.	फोन नम्बर	ठेगाना	कुल कर्मचारी
१	नौकुण्ड गा.पा.प्रहरी चौकी	३		पारच्याङ	६

नौकुण्ड गाँउपालिकाको बैङ्क तथा बित्तिय संस्थाहरुको विवरण

बैंक तथा वित्तिय संस्थाको नाम	किसिम	वडा नं	स्थापना मिति	बार्षिक कारोबार रकम (रु. हजारमा)	प्रयोजन र क्षेत्र
राउचुली साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि	सहकारी	२			साबिक यासा गा.वि .स
जनता बैंक नौकुण्ड साखा	क	३	०५/०२/२०७५	५०००००००/	नौकुण्ड गाउँपालिका समेटिएको
श्री नमुना साना किसान सहकारी संस्था लि	सहकारी	३			साना किसान विकास , इलाका कार्यालय धादिङ

हुलाक

क्र.श	नाम	वडा न.	फोन नम्बर	ठेगाना
१	पारच्याङ हुलाक	३		पारच्याङ
२	सरमथली हुलाक	४		सरमथली
३	यासा इलाका हुलाक	२		यासा

अनुसूची २

समूहको विवरण

युवा क्लबको विवरण

क्र.श	नाम	वडा न.	ठेगाना	सकृय छ र छैन
१	नौकुण्ड परिवर्तन युवा समाज	६	सरस्यु	छ
२	जुरेहुंगा जोसिला युवा क्लब	६	सरस्यु	छैन
३	दिपज्योति युवा समाज	१	लाडवु	छैन
४	सृनौलो विहानी युवा समूह	१	लाडवु	छ
५	भिम्वादी युवा क्लब	१	लाडवु	छैन
६	लारच्याड युवा क्लब	३	पारच्याड	छैन
७	पारच्याड युवा क्लब	३	पारच्याड	छैन
८	घिचेत युवा क्लब	३	पारच्याड	छैन
९	सागाचौर युवा क्लब	३	पारच्याड	छ
१०	पारिकिक युवा क्लब	३	पारच्याड	छैन
११	मंदुचेत युवा क्लब	३	पारच्याड	छैन

कृषक समुहको विवरण

क्र.श	नाम	वडा न.	ठेगाना	सकृय छ र छैन
१	तिलिचेत कृ.स.	६	सरस्यु	छैन
२	प्रगतिसिल कृ.स.	६	सरस्यु	छैन
३	डाडाथोक कृ.स.	६	सरस्यु	छैन
४	काचै भूमे कृ.स.	६	सरस्यु	छैन
५	पारच्याड कृ.स.	३	पारच्याड	छैन
६	लारच्याड कृ.स.	३	पारच्याड	छैन
७	घिचेत कृ.स.	३	पारच्याड	छैन
८	छापडाडा कृ.स.	३	पारच्याड	छैन
९	फाम्चेत कृ.स.	३	पारच्याड	छैन

बचत समूह

क्र.श.	नाम	वडा न.	ठेगाना	सकृय छ र छैन
१	लाडवु वचत समूह	१	लाडवु	छ
२	पारच्याड वचत समूह	३	पारच्याड	छैन
३	फाम्चेत वचत समुह	३	पारच्याड	छैन
४	लारच्याड वचत समूह	३	पारच्याड	छैन
५	सहकारी (३ ओटा)	४	सरमथली	छ

आमा समूह

नाम	वार्ड
लाडबु आमा समूह	१
सिमबन्दि आमा समूह	१
यांग्दे आमा समूह	१
पारच्याड आमा समूह	३
घिचेत आमा समूह	३
फाम्चेत आमा समूह	३
लारच्याड आमा समूह	३
गोसाईकुण्ड आमा समूह	६
डाडाथोक आमा समूह	६
डाडाचेत आमा समूह	६
सरस्यु ठुलोगाउँ आमा समूह	६

बाल विकास केन्द्र

वडा	बाल विकास केन्द्र जम्मासंख्या
१	६
२	२
३	४

४	४
५	५
६	९
जम्मा	३०

अनुसूची ३

पर्यटन सम्बन्धी

ऐतिहासिक स्थल

क्र.श	नाम	वडा न.	ठेगाना	कृयाकलाप
१	बिजुली ढुंगा	१	लाडवु	Rock climbing
२	जुरे ढुंगा	१	आरुखर्क	Rock climbing
४	निर्कु महादेव	४	सरमथली	धार्मिक स्थल

पार्कको विवरण

क्र.श	नाम	वडा न.	ठेगाना
१	लोकिल	६	सरस्यु
२	छामगाड	६	सरस्यु
३	स्मार्ट पार्क	३	पारच्याड

४	निर्कु भान्ज्यांगपार्क	४	सरमथली
---	------------------------	---	--------

पिकनिक स्पटको विवरण

क्र.श	नाम	वडा न.	ठेगाना
१	निर्कु भान्ज्यांगपार्क	४	सरमथली
२	लोकिल डाडा	६	सरस्यु
३	दिलिङ चौर	६	सरस्यु
४	छामगाड डाडा	६	सरस्यु
५	लारच्याडटार	३	लारच्याड

प्रमुख पर्यटकीय स्थल

क्र.सं.	प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरूको नाम	वडा नं.	ठेगाना	प्रमुख विशेषता
१	विजुली ढुंगा	१		अग्लोठाउँ र दैविक सक्ति रहेको विश्वास
२	जुरेढुंगा	१		भ्यु पइन्ट, काठमाडौं देखिने
३	सात धारे हिमाल	१		हिँउ पर्ने, पर्यटकीय क्षेत्र
४	नेका भूमे	२		प्रकृतिक सुरंग
५	लारच्याडटार	३		समथर भुमिमा रहेको उच्च ठाउँ
६	लेकिल डाँडा	६		तरकारी पकेट क्षेत्र, पिकनिक स्पट

अनुसूची ४ परियोजना

सिचाइ परियोजनाको विवरण

क्र.श	नाम	वडा न.
१	घोर्मु कोमु सिचाई	६
२	बाँसभञ्ज्याङ एकपाखे सिचाई	६
३	उतिसघारी डाडाथोक सिचाई	६
४	कुना कोसीडदिन सिचाई	६
५	दोर्चेत सिचाई	४
६	फैगु सिचाई	४
७	दनुस्वारा सिचाई	४
८	सिरचुन पारच्याङ	३
९	घिचेत फाम्चेत	३
१०	चिलाउने गाउ	३

अनुसूची ५

विद्युत

क्र.स.	नाम	वडा नं.	वर्ग
१	बेत्रावती हाईड्रो	१, २, ३	१४.७ मेगा वाट
२.	रुसुवा फलाखुखोला हाइड्रोपावर	३, ४, ५	५ मेगा वाट

अनुसूची ६ श्रोत

बन क्षेत्रको विवरण

क्रस	नाम	वडा	ठेगाना
१	माहुरपाखा मध्यवर्ती वन	६	सरस्यु
२	च्यान डाडा कोमु	६	सरस्यु
३	बवियो डाडा	६	सरस्यु
४	सांगाचौरा मध्यवर्ती वन	३	सांगाचौर
५	पारच्याड	३	पारच्याड
६	लारच्याड	३	लारच्याड
७	फाम्चेत	३	फाम्चेत

खानी

क्र.श	नाम	वडा न.	ठेगाना
१	कालो हुंगा	४	सरमथली
२	सेती हुंगा	४	सरमथली

खेल मैदान

क्र.श	नाम	वडा न.	
१	सरस्यु खेल मैदान	६	सरस्यु

२	लारच्याडटार	३	लारच्याड
३	गौरी शंकर प्रा.वि. भलिबल मैदान	४	सरमथली

हाट बजार

क्र.श	नाम	वडा न.	ठेगाना
१	पारच्याड बजार	३	पारच्याड
२	संगम चोक	४	सरमथली

अनुसूची ७ संचार

क्र.श	नाम	वडा न.	जम्मा	ठेगाना
१	NCELL	६	१	किमारजोड
२	नेपाल टेलिकम	२	१	यासा, छादु डाडा

अनुसूची ८

धार्मिक स्थल

मठ मन्दीर तथा गुम्बाको विवरण

क्र.श	नाम	वडा न.	ठेगाना
१	नेरेडपा डुप्चे,घोर्मु	६	सरस्यु
२	सरस्यु गुम्बा	६	सरस्यु
३	बेताड गुम्बा	६	बेताड

४	पेमा छिरीड गुम्बा	१	लाडवु
५	टासीलिड गुम्बा	१	लाडवु
६	टासी छिरीड गुम्बा	१	लाडवु
७	ताराना बयाड गुम्बा (यासा)	२	यासा
८	आकाशदेवी मन्दिर	३	पारच्याड
९	भूमेदेवी शिव मन्दिर	३	पारच्याड
१०	राम मन्दिर	३	पारच्याड
११	चुलीडदेवी मन्दिर	३	पारच्याड
१२	मडगलदेवी मन्दिर	३	पारच्याड
१३	निर्कु भूमे मन्दिर	४	सरमथली
१५	थार्चेन गुम्बा	४	सरमथली
१६	आकाश देवी मन्दिर	४	सरमथली
१७	भुमेनाथ मन्दिर	४	सरमथली
१८	गणेश मन्दिर	४	सरमथली
१९	सुकुलिड गुम्बा	४	सरमथली
२०	भैरवी मन्दिर	४	सरमथली
२१	महाकाली देवी मन्दिर	५	भोर्ले
२२	चिती रुद्रदेवी मन्दिर	५	भोर्ले
२३	शिव मन्दिर	५	भोर्ले
२४	भोर्ले ज्वालामुखी मन्दिर	५	भोर्ले
२५	बागेश्वरी मन्दिर	५	भोर्ले

चर्च

१.	ब्याथेलोजी मण्डली चर्च	४	सरमथली
----	------------------------	---	--------

अनुसूची ९ व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी

मुख्य व्यवसायको विवरण

क्र.श	नाम	वडा न.	जम्मा
१	कृषि	१ र ६	६
२	पशु पालन	१(६)	६
३	तरकारी	४,५,६	३
४	मकै र कोदो	१ र ६	६
५	लसुन र आलु	१	१
६	धान	३, ४, ५	३
७	आलुर मकै र कोदो	२	१

वडा नं ५ को खाल्चेत विशेष तरकारी उत्पादन हुने क्षेत्र हो ।

मुख्य आयातको विवरण

क्र.श	नाम	वडा न.	जम्मा
१	चमल,नुन र तेल	सबै	१
२	चिनी	सबै	१

अनुसूची १० सामाजिक सुरक्षा भत्ता

अनुसूची ५
दफा १० को उपदफा १ संग सम्बन्धीत
(क) अनुमानित बजेट प्रतिवेदन

जिल्ला: रसुवा गा.पा.: नौकुण्ड आर्थिकवर्ष २०७५/७६ अबधीको
किसिम: चौमासिक किस्ता : २

वडा नं.	जेष्ठ नागरिक भत्ता(अन्य)		जेष्ठ नागरिक भत्ता (दलित)		एकल महिला भत्ता		विधवा भत्ता		पूर्ण अपाङ्गता भत्ता		अति अशक्त अपाङ्गता भत्ता		बालबालिका सुरक्षा भत्ता (दलित)		जे .ना. औषधी उपचार भत्ता		जम्मा	
	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम
१	१३३	५३२०००	३	१२०००	१४	५६०००	३०	१२००००	११	८८०००	०	०	०	०	१३७	५४८०००	१९५	१३५६०००
२	७६	३०४०००	१	४०००	१०	४००००	२३	९२०००	५	४००००	३	७२००	०	०	७८	३१२०००	१२०	७९९२००
३	१०६	४२४०००	७	२८०००	७	२८०००	५६	२२४०००	८	६४०००	७	१६८००	०	०	११९	४८८०००	२०४	१२७२८००
४	११३	४५२०००	०	०	१४	५६०००	४०	१६००००	१३	१०४०००	१	२४००	२	३२००	१२१	४९६०००	१९१	१२७३६००
५	१२०	४८००००	४	१६०००	१५	६००००	४३	१७२०००	१६	१२८०००	३	७२००	७	१००००	१४५	५८८०००	२३३	१४६१२००
६	१३७	५४८०००	२	८०००	११	४४०००	२५	१०००००	९	७२०००	०	०	५	८०००	१६०	६४४०००	२१२	१४२४०००
जम्मा	६८५	२७४००००	१७	६८०००	७१	२८४०००	२१७	८६८०००	६२	४९६०००	१४	३३६००	१४	२१२००	७६०	३०७६०००	११५५	७५८६८००

नौकुण्ड गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिहरुको विवरण

क्र.सं	पद	नाम थर	ठेगाना	राजनैतिक दलकोनाम	सम्पर्क नं.
१	गा.पा अध्यक्ष	नुर्वु स्याङबोघले	नौकुण्ड १	नेपाली काङ्ग्रेस	९८२३५०७७०७
२	गा.पा उपाध्यक्ष	सिर्जना लामा	नौकुण्ड ४	नेकपा	९८१३४४६५८४
३	वडा नं. १अध्यक्ष	कान्छा तामाङ	नौकुण्ड १	नयाँ शक्तिपार्टी	९८१३७००६०२
४	महिला सदस्य	ओमो तामाङ	नौकुण्ड १	नयाँ शक्तिपार्टी	९७४४०९५६८९८४१०३५१३०
५	दलित महिला सदस्य	पार्वतीविश्वकर्मा	नौकुण्ड १	नयाँ शक्तिपार्टी	
६	वडा सदस्य	जित बहादुर घले	नौकुण्ड १	नयाँ शक्तिपार्टी	९८४११६५०७३
७	वडा सदस्य	बुद्धि बहादुरतामाङ	नौकुण्ड १	नयाँ शक्तिपार्टी	९८१३१२७२०३
८	वडा नं. २अध्यक्ष	लाल सिंह नेकोर	नौकुण्ड २	नेपाली काङ्ग्रेस	९८१८३०६७६४९८६३१९५३०२
९	महिला सदस्य	सिन्धुकी तामाङनी	नौकुण्ड २	नेपाली काङ्ग्रेस	९८६३६९३६६३
१०	वडा सदस्य	महेन्द्र लोप्चन	नौकुण्ड २	नेपाली काङ्ग्रेस	९८१८७९५१७३

११	वडा सदस्य	मामी गुरुड	नौकुण्ड २	नेपाली काङ्ग्रेस	
१२	वडा नं. ३अध्यक्ष	मेम्बर थिङ तामाङ	नौकुण्ड ३	नेकपा	९८१८७०८२६७
१३	महिला सदस्य	बेली थापा	नौकुण्ड ३	नेकपा	९८०३०२३३५५
१४	दलित महिला सदस्य	मान कुमारी वि.क.	नौकुण्ड ३	नेकपा	९८२३६०५३३२
१५	वडा सदस्य	कुल प्रसाद भट्ट	नौकुण्ड ३	नेकपा	९८१८२११५९८
१६	वडा सदस्य	सुरेन्द्र ग्यावा	नौकुण्ड ३	नेकपा	
१७	वडा नं. ४अध्यक्ष	शुक्रमान तामाङपाखिन	नौकुण्ड४	नयाँ शक्तिपार्टी	९७४११५७८१३९८२३११४६५१
१८	महिला सदस्य	सानुमाया तामाङनी	नौकुण्ड४	नयाँ शक्तिपार्टी	९८१८००५१११
१९	दलित महिला सदस्य	सानु कान्छीसुनार	नौकुण्ड४	नयाँ शक्तिपार्टी	९८१८३४२९८९
२०	वडा सदस्य	लवाङ नुर्वुतामाङ	नौकुण्ड४	नयाँ शक्तिपार्टी	९८२३६७०२९५
२१	वडा सदस्य	श्यामराज डंगोल	नौकुण्ड४	नयाँ शक्तिपार्टी	९८२३७०२३८६
२२	वडा नं. ५अध्यक्ष	घोन्टे ग्याम्जन	नौकुण्ड५	नेकपा	९७४१५०५१०८
२३	महिला सदस्य	शारदा देवी गुरुड	नौकुण्ड५	नेकपा	९८०३१५७१५०
२४	दलित महिला सदस्य	गोपिनी परियार	नौकुण्ड५	नेकपा	९८१३६९६३४९

२५	वडा सदस्य	राम कुमारन्यौपाने	नौकुण्ड५	नेकपा	९८६०२३५६५८
२६	वडा सदस्य	सुन्तली माया घले	नौकुण्ड५	नेकपा	९८४३१३६४३१
२७	वडा नं. ६अध्यक्ष	धर्म बहादुर थोक्रा	नौकुण्ड ६	नेपाली काङ्ग्रेस	९८१८२५३३९५९८५११०३३९५
२८	महिला सदस्य	निस्मा तामाङ	नौकुण्ड ६	नयाँ शक्तिपार्टी	९८१८७८६३३९
२९	दलित महिला सदस्य	शान्तिमायाविश्वकर्मा	नौकुण्ड ६	नयाँ शक्तिपार्टी	९८२३११३०२०
३०	वडा सदस्य	कर्मसिं तामाङ	नौकुण्ड ६	नयाँ शक्तिपार्टी	
३१	वडा सदस्य	नेमा तितुङ	नौकुण्ड ६	नयाँ शक्तिपार्टी	